

Yükseköğretimde Kurumlarının Bilimsel Yayın ve Yayıncılık Faaliyetlerinin Ulusal Ölçekte Değerlendirilmesi: TR Dizin Üzerinden Bir İş Zekası Uygulaması¹

Muhammet DAMAR^{1*} , Ömer AYDIN² , Güzin ÖZDAĞOĞLU³

¹ Assoc. Prof. Dr., Dokuz Eylül University Information Technology Department, İzmir, Türkiye

² Assoc. Prof. Dr., Manisa Celal Bayar University, Faculty of Engineering, Department of Electrical-Electronics Engineering, İzmir, Türkiye

³ Prof. Dr., Dokuz Eylül University, Faculty of Business Administration, İzmir, Türkiye

Geliş Tarihi/Received: 29.03.2023

Doi: 10.31200/makuubd.1273347

Kabul Tarihi/Accepted: 11.09.2023

Araştırma Makalesi/Research Article

ÖZET

Yükseköğretim kurumlarının misyonlarındaki araştırma bileşeni, bilimsel üretkenlik ve araştırma etkisini vurgulamaktadır. Bu araştırmaların sonuçları eğitim-öğretim ve toplumsal katkı gibi diğer bileşenler ile de doğrudan ilişkilidir. Küresel ölçekte hem bilimsel üretkenlik ve araştırma etkisinin izlenmesi hem de literatür kaynaklarına ulaşmak için bilimsel veri tabanları ve indeks ya da dizin mekanizmaları geliştirilmiştir. Web of Science, PubMed, Scopus, Google Scholar bu kapsamda öne çıkmakta olup, aynı zamanda farklı alan dizinlerine ve ulusal dizinlere ya da veri tabanlarına rastlanabilmektedir. İndeksler ve veri tabanları, yayınladıkları istatistiklerin yanı sıra büyük ölçekli bibliyografik verileri de üyeleriyle paylaşabilmekte ve böylece, konu ya da alanın genel dokusunu ortaya koyacak bibliyometrik ve ilişkili diğer araştırmalara kaynak sağlamaktadırlar. Bibliyometrik analizlerde, bilimsel üretkenlik, konu kümeleri, eğilimler, araştırmacılar, kurumlar, ülkeler, dergiler ve atıflar gibi boyutlar ele alınmaktadır. Bu bağlamda, çalışmanın amacı, Manisa Celal Bayar Üniversite'sinin TR Dizin'deki bilimsel portföyünü bibliyometrik analizlerle ortaya koymaktır. Bilimsel üretkenliği TR Dizin üzerinden ulusal düzeyde araştırması ve bunu geleneksel yazılımların ötesinde, iş zekası ortamında geliştirilmiş, kişiselleştirilmiş ve etkileşimli gösterge panelleriyle yapması çalışmanın özgün değeridir. Geliştirilen analiz ortamında, öncelikle makro düzeyde kurumun diğer akranları arasındaki konumu sunularak kıyaslamalar yapılmakta ve

¹ Bu makale Manisa Celal Bayar Üniversitesi Bilimsel Araştırma Projeleri Koordinasyon Birimi tarafından 2022-090 numaralı proje kapsamında desteklenmektedir.

ardından da mikro düzeyde, yayın portföyünün alt kırılımları, bibliyometrik boyutlara göre değerlendirilmektedir. Böylece, kurumun mevcut dinamikleri incelenerek, üretkenliğin geliştirilmesi ve işbirliği fırsatları açısından öneriler sunulmaktadır.

Anahtar kelimeler: Manisa Celal Bayar Üniversitesi, Bibliyometri, Bilimsel Üretkenlik, İş Zekası, TR Dizin.

Assessment of Scientific Documents and Publication Activities of Higher Education Institutions at National Scale: A Business Intelligence Application Through TR Dizin

ABSTRACT

The research component in the missions of higher education institutions emphasizes scientific productivity and research impact. The results of this research are directly related to other components such as education and training and societal contribution. To monitor both scientific productivity and research impact on a global scale and to access literature sources, scientific databases or indexing mechanisms have been developed. Web of Science, PubMed, Scopus, and Google Scholar are among the most prominent ones, and different field indexes and national databases can also be encountered. Indexes and databases can share large-scale bibliographic data with their subscribers, in addition to publishing their statistics, providing sources for bibliometric and related research that will reveal the general structure of the subject or area. In bibliometric analyses, dimensions such as scientific productivity, topic sets, trends, researchers, institutions, countries, journals, and citations are taken into account. In this context, the aim of the study is to reveal the scientific portfolio of Manisa Celal Bayar University in TR-Dizin with bibliometric analyses. The original value of the study is to examine the national level scientific productivity of the university through TR-Dizin and to demonstrate it with customized and interactive dashboards developed in a business intelligence environment beyond traditional software for bibliometrics. In the analysis environment developed, firstly, comparisons are performed by presenting the position of the institution at the macro level among its peers, and then the breakdowns of the publication portfolio are evaluated according to bibliometric dimensions at the micro level. Thus, by examining the current dynamics of the institution, recommendations are presented for the improvement of productivity and collaboration opportunities.

Keywords: Manisa Celal Bayar University, Bibliometrics, Scientific Productivity, Business Intelligence, TR Dizin.

1. GİRİŞ

Günümüzün en gelişmiş ekonomileri büyük ölçüde bilgiye dayalıdır (Dunning, 2000). Yükseköğretim kurumları bu ekonominin hammaddesini üreten en kritik kaynaklar ve dönüştürücü araçlardır. Schmidt (2007), bilgi politikalarının ve bilgi değerlendirmesinin geleneksel bilim ve teknoloji politikalarına göre çok daha temel olduğunu ve bilginin toplumların geleceğini tanımlamadaki öneminin çok daha önemli olduğunu ifade etmiştir. Dolayısıyla, yükseköğretim kurumlarının bilimsel üretkenlikleri ve nitelikli faaliyetleri, buldukları toplumun refah düzeyinin artması adına değerli görülmektedir. Bu faaliyetlerden bilimsel üretkenliğin ve araştırma faaliyetlerinin izlenmesi, günümüzde sıkça tartışılan bir olgudur. Bu araştırmaların sonuçları aynı zamanda eğitim-öğretim ve toplumsal katkı gibi yükseköğretim kurumlarının benimsediği diğer misyon bileşenleriyle de doğrudan ilişkilidir.

Küresel ölçekte hem bilimsel üretkenlik ve araştırma etkisinin izlenmesi hem de literatür kaynaklarına ulaşmak için bilimsel veri tabanları ve dizin mekanizmaları geliştirilmiştir. Scopus, PubMed, Scopus veya Web of Science-WoS (SSCI, SCI, AHCI, vb.) gibi uluslararası indeksler, listelerine aldıkları ve düzenli aralıklar ile taradıkları dergileri, okuyucularına sunan toplu dergi veri tabanlarıdır ve bu sayede kullanıcılar pek çok dergi içeriğine kolayca ulaşabilmektedir. Bu yapı, özellikle alan araştırmacıları için hızlı ve etkin erişim sağlamaktadır (Asan, 2017). Ak ve Gülmez (2006), yükseköğretim kurumlarının pek çok farklı parametreye göre dünya sıralama sistemleri içinde yer aldığını ve bu sistemler içinde uluslararası yayın etkinliğinin önemli bir ölçüt olduğunu vurgulamıştır. Ayrıca, uluslararası akademik dergilerdeki yayın sayısının, yayınların nitelikli üst sınıf diyebileceğimiz Scopus ve WoS gibi indekslerce taranan dergilerde yayınlanmasının ve bu yayınlara yapılan atıfların araştırma etkililiği açısından kritik öneme sahip olduğunu belirtmişlerdir.

Asan ve diğerleri (2020), içinde bulunduğumuz dönemde çok sayıda bilimsel derginin varlığına dikkat çekmiş ve dergilerin, nitelikli yayın ölçütlerini benimseyen WoS (ESCI, SSCI, SCI, AHCI gibi), SCOPUS ve PubMed gibi indekslere girebilmek için çaba göstermeleri gerektiğine işaret etmiştir. Küresel ölçekte pekçok yayın indeksi ve veri tabanı bulunmasına karşın, Türkiye’de WoS, Scopus ve PubMed veri tabanındaki SSCI, SCI, SCI-Exp ve AHCI indeksleri önplana çıkmaktadır. Bu durumu tetikleyen nedenin, 2001 yılı sonrasında değişen

akademik atama kriterleri, TÜBİTAK'ın vermiş olduğu yayın desteği ve yürürlükte olan akademik teşvik yönetmeliğine bağlanmaktadır.

Derntl (2009), bilimsel yayını, araştırma sürecinin ayrılmaz bir parçası olarak görmektedir. Akademisyenlerin ve araştırmacıların çalışmalarını paylaşılabilir bilimsel çıktıya dönüştürebilmeleri yayınlar aracılığıyla olmakta ve aynı zamanda onların bilime katkısını işaret eden önemli bir kanıt niteliği taşımaktadır. Bu sayede gerçekleştirilen bilimsel çalışmaların çıktıları insanlığın hizmetine sunulmakta ve bilimsel gelişmeler sürdürülebilir hale gelmektedir (Kapp vd., 2011). Bilimsel çıktıların saygın ve alanda ön plana çıkan dergilerde yayınlanması, bilim insanları için önemli ve değerlidir (Hamurcu & Eren, 2017).

WoS, PubMed, Scopus, EBSCO, Google Scholar ve benzeri pek çok akademik veritabanı, bilimsel yayın veri tabanı ve bunlarla ilişkili indeks mekanizmaları, bilimsel yayınlara ulaşılmasına, değerlendirilmesine imkân sağlamaktadır. Bünyesinde oldukça büyük hacimde bibliyometrik veri barındıran bu platformlardan bazıları, bu verileri üyeleriyle paylaşmakta ve dolayısıyla, seçilen literatürün genel dokusunu ortaya koyacak bibliyometrik ve ilişkili diğer araştırmalara kaynak sağlamaktadır.

Bibliyometri, bilimsel yayınları incelemek için kullanılan ve pek çok kanun ve metodolojiyi içeren, istatistiksel yöntemleri kullanan bir araştırma alanıdır (McBurney & Novak, 2002). Bibliometri alanının, popüleritesi bilim insanları arasında giderek artmaktadır. Özellikle bilgisayarların ve internetin hızla gelişmesi, bu alana olan motivasyonu arttırmaktadır (Bar-Ilan, 2008). Bibliyometrik analizden elde edilen sonuçlar, araştırmacıların potansiyel araştırma alanlarını daha iyi seçmelerine, gelecekteki akademik işbirlikçilerini tanımalarına ve akademik derecelerini sürdürmek veya ortak araştırma yapmak için uygun kurumları belirlemelerine yardımcı olmaktadır (Rodríguez-Rojas vd., 2019). Bibliyometrik analizler aracılığıyla pek çok farklı boyutta analizler gerçekleştirilebilmektedir. Belirli bir alandaki bilimsel üretkenlik, tartışılan konular, yıllar içinde eğilimler, öne çıkan araştırmacılar, dergiler, kurumlar, ülkeler, işbirlikleri ve atıflar gibi pek çok farklı boyut ele alınabilmektedir.

Bu bağlamda, çalışmanın amacı, Manisa Celal Bayar Üniversite'sinin (MCBÜ), TR Dizin'deki bilimsel portföyünü bibliyometrik analizlerle ortaya koymaktır. Bilimsel üretkenliği TR Dizin üzerinden ulusal düzeyde araştırması ve bunu geleneksel yazılımların ötesinde, iş zekası ortamında geliştirilmiş, kişiselleştirilmiş ve etkileşimli gösterge panelleriyle yapması çalışmanın özgün değeridir.

Literatür incelendiğinde, iş zekası yaklaşım ve teknolojilerinin bibliyometrik verilerle bulunduğu çalışmalara rastlamak mümkündür. Örneğin, Damar ve diğerleri (2022), kullanıcı dostu gösterge panelleri ve iş zekası odaklı bir yaklaşımla, üniversite ağlarındaki araştırma işbirliklerini izlemek ve değerlendirmek için bir bilimsel üretkenlik çalışma çerçevesi ortaya koymuşlardır. WoS veri kaynakları üzerinden değerlendirdikleri çalışmalarında bibliyometrik verilerden oluşturulan bir veri ambarından elde edilen verileri otomatik olarak analiz edilmekte ve veri görselleştirme araçlarıyla anlık raporlama ihtiyaçlarına cevap verebilmektedir. Daniel (2015) ve Williamson (2016) çalışmalarında, yükseköğretim kurumlarında iş zekası uygulamalarını faydalı görmüşler, mevcut verilerin iş zekası teknolojisi ile görselleştirme ve raporlanmasının, kurumsal karar vericilerin ihtiyaçlarını desteklediğini ifade etmişlerdir. Dolayısıyla, bu yapıyı etkin bir karar destek aracı olarak betimlemişlerdir.

Bu çalışmada ise öncüllerinden farklı olarak, ulusal düzeydeki yayın portföyünün ve bilimsel üretkenlik düzeyinin izlenmesi için bir uygulama geliştirilmiştir. Bu kapsamda öncelikle ulusal dergilerin indekslenerek sistematik olarak takip edildiği TR Dizin verileri kullanılmıştır. Türkiye adresli dergilerin uluslararası ölçekte hedeflenen niteliklere kavuşmasında, bu dergilerde nitelikli yayınların basılması ve bu yayınları üniversitelerin teşvik etmesi oldukça önemli bir katkı sunmaktadır. TR Dizin yapılanması bu açıdan çok değerli bir girişim olarak değerlendirilmektedir.

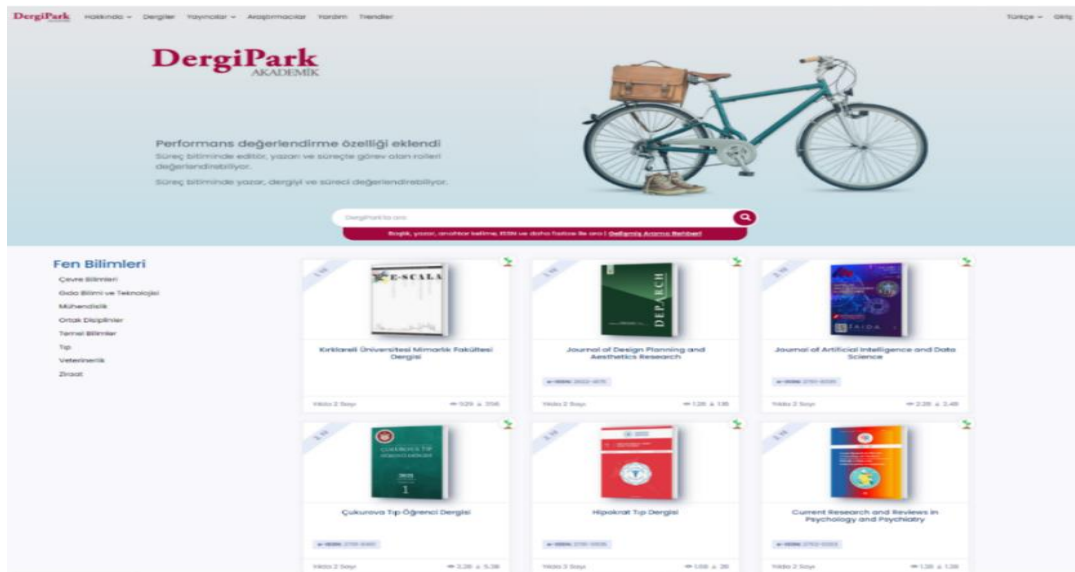
Çalışmada, yükseköğretim kurumlarının TR Dizin'deki portföylerini etkin bir şekilde izlemelerine olanak sağlayacak bir karar destek mekanizması, MCBÜ'nün otuz yıllık yayın birikimi üzerinden sunulmaktadır. Geliştirilen analiz ortamında, öncelikle makro düzeyde kurumun diğer akranları arasındaki konumu sunularak kıyaslamalar bibliyometrik istatistiklerle yapılmakta ve ardından da mikro düzeyde, yayın portföyünün alt kırılımları, bibliyometrik boyutlara göre değerlendirilmektedir. Böylece, kurumun mevcut dinamikleri incelenerek, üretkenliğin geliştirilmesi ve işbirliği fırsatları açısından öneriler sunulmaktadır.

2. TR DİZİN VE DERGİPARK PLATFORMU

Boyer (1990), bilimsel bir metin kaleme almanın bilimsel bir faaliyet olduğunu ve Murray ve Moore (2006), bilim insanının kariyerinin yayınlarıyla inşa edildiğini belirtmektedir. Dergiler, bu bağlamda, bilimsel araştırmalar yoluyla oluşturulan küresel bilgi sistemini sürdürülebilir kılan kritik bir role sahip olmaktadır (Gevers, 2006). TR Dizin ve DergiPark hizmetleri, Türkiye'de indeks ve yayıncılık platformları sunmaları açısından olarak iki önemli unsur olarak değerlendirilmektedir.

TÜBİTAK Ulusal Akademik Ağ ve Bilgi Merkezi (ULAKBİM), 1996 yılında TÜBİTAK'ın bir bileşeni olarak kurulmuştur. ULAKBİM'in temel hedefleri, ulusal inovasyon sisteminin araştırma ve eğitim unsurları içerisinde, etkileşimi sağlamak, yüksek hızlı bir bilgisayar ağı işletmek ve böylece sürdürülebilir bilgi sağlamak olarak belirlenmiştir. ULAKBİM, üniversitelerin ve diğer araştırma kurumlarının ihtiyaçlarını karşılamak, kullanıcılarının verimlilik ve üretkenliğini artırmak için bilgisayar ağları, yüksek performanslı bilgi işlem ve depolama çözümleri, veri ve bulut hizmetleri, kütüphane ve bilgi hizmetleri gibi bilgi teknolojisi olanakları sunmaktadır. ULAKBİM, Türkiye'deki ulusal araştırma ve eğitim ağını işleten Ulusal Akademik Ağ (ULAKNET) birimi, ülke çapında bilgi ve belge sağlama hizmetleri sunan Cahit Arf Bilgi Merkezi, orta ve lise için açık kaynaklı bilgi teknolojisi çözümleri sunan eğitim teknolojileri bölümünden oluşmaktadır (Ulusal Akademik Ağ ve Bilgi Merkezi [ULAKBİM], 2022).

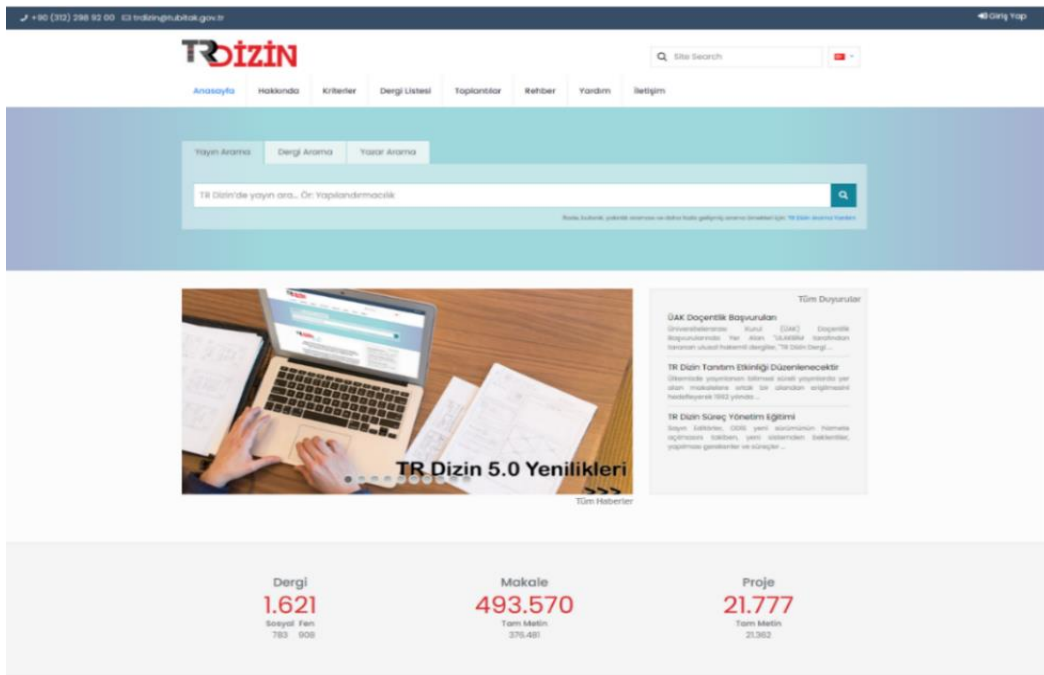
İndeksler misyonları gereği, dergileri kendi listelerine veya veri tabanlarına aldıktan sonra düzenli aralıklar ile bu dergilerin yayınladıkları çalışmalarını okuyucularına duyurmaktadır. Okuyucu veya alan araştırmacısının düzenli olarak bu içeriklere ulaşmaları kimi zaman abonelik gerektirmektedir. Bazı indeksler, taradıkları dergilerdeki yayınlar için sadece başlık ve anahtar kelimeleri tutarken, bazıları başlık, özet, erişim adresi, araştırmacı veya kendi kullandığı anahtar kelimeleri, bazıları ise yayınların tam metinlerini barındırabilmektedir. Özetlerden yayına erişim en sık tercih edilen yöntemdir (Asan, 2017). Araştırmacıların iyi dergilerde yayınlanan çalışmalarda atıf alabilmesi, iyi indeksler içinde taranan dergilerde yayın yapması ile doğrudan ilişkili olabilmektedir.

Şekil 1. DergiPark websitesi arayüz görünümü

ULAKBİM tarafından üstlenilen DergiPark Projesiyle, akademik dergilerin web tabanlı olarak yayınlanması ve çevrimiçi bir dergi yönetim sisteminin kurulması sağlanmıştır. Buradaki temel amaç, dergi yönetim ve yayın sistemi olan Açık Dergi Sistemi (Open Journal System) kullanılarak dergiler için barındırma hizmeti verilmesi ve böylece akademik yayıncılığın desteklenmesidir. 2013 yılında devreye alınan projenin ilk aşamasında yüz derginin sistem içine alınması planlanmış olmakla birlikte, sistem, gerekli şartları sağlayan Türkiye adresli tüm dergileri kurgulanan alt yapı içine alabilme kapasitesine sahiptir (Ulakbim, 2022). Şekil 1’de DergiPark ekran görüntüsü paylaşılmaktadır.

TR Dizin, TÜBİTAK ULAKBİM tarafından geliştirilen ve özellikle fen bilimleri ve sosyal bilimler alanlarında makaleleri hem bibliyografik nitelikleri hem de tam metinleriyle barındıran bir veri tabanıdır. TR Dizin üzerinde 2022 yılı itibariyle, fen ve sosyal bilimler alanında, 1.622 dergi ve bu dergilerde 498.478 makale yer almaktadır. Ayrıca, TR Dizin tarafından indekslenen 21.777 proje bulunmaktadır. TR Dizinde yer alan dergiler, konu kapsamına göre, tıp, mühendislik, temel bilimler, ziraat, veterinerlik dış hekimliği ve eczacılık olmak üzere sekiz farklı başlıkta gruplandırılmaktadır. 441.162 yayın açık erişimken, 31.452 tanesi kapalı erişimdir. Bu yayınların yayınlandığı diller ise sıklık değerine göre, Türkçe (f:389.279) İngilizce (f:128.024), Diğer diller (f:1.396), Almanca (f:636), Arapça (f:460), Fransızca (f:361), Rusça (f:80), İtalyanca (f:7), İspanyolca (f:5) şeklinde sıralanmaktadır (TR Dizin, 2022). Şekil 2’de TR Dizin ekran görüntüsü gösterilmektedir.

Şekil 2. DergiPark websitesi arayüz görünümü

WoS ve Scopus uygulamaları kadar gelişmiş ve kapsamlı olmasa da, yenilikçi ve kapsamlı yönüyle çok kritik, önemli ve gelişen bir proje olarak değerlendirilmekte olup, özellikle dizindeki Türkiye adresli dergilerde yayınlanan makalelere ait veriler üzerinde çalışacak araştırmacılar için önemli bir kaynaktır.

3. YÖNTEM

Bilimetric veya bibliyometrik çalışmalar, ele alınan konunun, alanın, kurumun ya da seçilen başka bir boyuta göre literatürün geldiği noktayı ortaya koymakta ve böylece aynı alanda çalışan ya da çalışmayı planlayan araştırmacılara belirli bir tarih aralığıyla sınırlandırılmış büyük resmi sunmaktadır. Bu resim gelecek çalışmalara, işbirliklerine, araştırma olanaklarına ışık tutmakta ve ilham kaynağı olabilmektedir. Son yıllarda, bu tür mevcut durum analizlerinin temel ve ileri istatistik teknikler aracılığıyla yapıldığı çalışmalara rastlanmaktadır (Damar vd., 2018). WoS ve Scopus, uluslararası yayınlar hakkında bibliyometrik verileri içinde barındıran iki en önemli platformdur. TR Dizin, WoS ve Scopus veri tabanları gibi ulusal ve uluslararası yayın kaynaklarını indeksleyen bir veri kaynağıdır. Türkiye adresli çok başarılı bir girişim olarak tanımlanabilir.

Çalışmada, MCBÜ adresli ve TR Dizin platformu içinde varolan dokümanlar, türlerinden bağımsız ve bütüncül olarak değerlendirmeye alınmıştır. Bunun en önemli nedeni projemizin MCBÜ bilimsel araştırma birimi tarafından desteklenmesidir. Bilimsel olarak MCBÜ merkeze alınarak ulusal yayın üretkenliği konusunda kapsamlı bir değerlendirme sunulmuştur. Bu kapsamda, kurum adresli araştırmacıların bilimsel üretkenlik ve etki düzeyleri, ortak yazarlık durumları ve odaklandıkları konular gibi pek çok farklı boyut mercek altına alınmıştır. Analizlere girdi oluşturacak verinin toplanma tarihi 01/10/2022'dir. Genel istatistikleri sunmak adına, öncelikle DergiPark ve TR Dizin web sayfalarında raporlama araçları kullanılmıştır. İş zekası uygulamasının geliştirilme sürecinde ise MS- Excel, Power BI ve diğer ofis araçlarının yanı sıra Oracle veri tabanından da yararlanılmıştır. Veriler öncelikle teknik koşullar ve karar verici ihtiyaçları göz önünde bulundurularak çeşitli ön işlemlerden geçirilmiş ve iş zekası uygulamalarına hazır hale getirilmiştir.

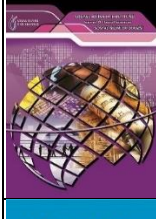

Analiz sürecinde elde edilen bulgulardan, kurumun DergiPark'taki portföyü değerlendirilmiş ve yayıncılık faaliyetlerinin geliştirilmesi adına pek çok öneri geliştirilmiştir. TR Dizin'de oluşan kurum portföyü ise hem ulusal ölçekteki konumunu ortaya koymak adına makro düzeyde incelenmiş hem de bibliyometrik istatistiklerin alt kırılımlarıyla birlikte, bilimsel üretkenlik bağlamında detaylı olarak tartışılmıştır.

4. MANİSA CELAL BAYAR ÜNİVERSİTESİ TR DİZİN VE DERGİPARK DOKÜMANLARI VARLIK ANALİZİ

4.1. Kurumun Akademik Dergileri

Akademik dergiler yükseköğretim kurumları başta olmak üzere, araştırma yönlü çalışan ya da araştırmaları teşvik eden tüm kurumların yayın organlarıdır. Bu yayın organları aracılığıyla kurumlar, ulusal ve uluslararası düzeyde akademik literatüre yayıncılık anlamında katkı sunmaya çalışmaktadır. MCBÜ de kurulduğu günden bu yana akademik yayıncılık anlamında girişimlere sahiptir. Dergipark ve ISSN portalı üzerinde yapılan aramalarda MCBÜ'nin yayıncısı olduğu farklı alanlarda faaliyet gösteren sekiz adet dergiye ulaşılmıştır. Bu dergilere ait detaylar Tablo 1'de paylaşılmıştır.

Tablo 1. MCBÜ adresli Dergi Park'da bulunan akademik dergiler

Dergi Kapağı	Dergi Bilgileri	Dergi Kapağı	Dergi Bilgileri
	CBÜ Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi e-ISSN: 2149-1046 Yılda 2 Sayı, 28. Yıl Dizin: TR-DİZİN Dergipark istatistikleri: 147 Bin görüntüleme 476 bin makale indirme		Soma Meslek Yüksekokulu Teknik Bilimler Dergisi ISSN: 1304-6330 Aylık, 19. Yıl Dergipark istatistikleri: 27 Bin görüntüleme 84 bin makale indirme
	Manisa Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi e-ISSN: 2146-2844 ISSN: 1304-4796 Yılda 4 Sayı, 20. Yıl Dizin: TR-DİZİN Dergipark istatistikleri: 658 Bin görüntüleme 1.6 milyon makale indirme		Celal Bayar Üniversitesi Fen Bilimleri Dergisi e-ISSN: 1305-1385 ISSN: 1305-130X Yılda 4 Sayı, 18. Yıl Dizin: TR-DİZİN Dergipark istatistikleri: 239 Bin görüntüleme 944 bin makale indirme
	Yönetim ve Ekonomi Dergisi e-ISSN: 2458-8253 ISSN: 1302-0064 Yılda 4 Sayı, 28. Yıl Dizin: TR-DİZİN Dergipark istatistikleri: 562 Bin görüntüleme 2 Milyon makale indirme		Celal Bayar Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Dergisi e-ISSN: 2147-9607 Yılda 4 Sayı, 8. Yıl Dizin: TR-DİZİN Dergipark istatistikleri: 189 Bin görüntüleme 704 bin makale indirme
	Manisa Celal Bayar Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi e-ISSN: 1309-8918 ISSN: 1309-8918 Aylık, 12. Yıl Dergipark istatistikleri: 17 Bin görüntüleme 36 bin makale indirme		

Kaynak: Dergipark, 2022

Dergilerin büyük çoğunluğunun ulusal hakemli dergi statüsünde olduğu görülmektedir. Listelenen sekiz dergiden beşinin TR Dizin indeksinde tarandığı tabloda görülebilmektedir. Diğer iki derginin herhangi bir indeks bilgisi bulunmamaktadır. “Celal Bayar Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi” başlıklı derginin sayılarına ve web sayfasına

ulaşılamamaktadır. Buradan derginin yayına devam etmediği varsayımı çıkarılmıştır. Tablo 1’de dergilerin DergiPark üzerinde ziyaret edilme ve yayınlanan makalelerinin indirilme sayılarına da yer verilmiştir. Dergilerin DergiPark sisteminin bu istatistikleri tutmaya başladığı andan günümüzü ciddi bir trafik ve makale indirim sayısına sahip olduğu söylenebilir. Kurumun Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri’ne ilişkin iki dergisi, sosyal bilimler ile yönetim ve ekonomi alanında iki dergisi, sağlık bilimler alanında bir, fen bilimleri alanında bir, eğitim bilimleri alanında bir dergisi mevcuttur. Ayrıca Teknik Meslek Yüksekokulu da bir dergiye sahiptir.

En yeni dergi sekiz yıldır faaliyette olup, en köklü dergi ise 28. yılındadır. Bu anlamda, kurumun neredeyse kurulduğu yıldan itibaren bilimsel yayıncılık konusunda sorumluluk aldığı, bu noktada yayıncılık faaliyeti sürdürdüğü, yayıncılık geçmişi güçlü bir dergi altyapısına sahip olduğu ifade edilebilir. Tablo 1’de yer alan ve görece olarak köklü geçmişe sahip olan dergilerin SSCI, SCI, ESCI veya SCOPUS gibi endekslerde taranmaması gelişmeye açık ve stratejik olarak öncelikli bir alan olarak değerlendirilmelidir.

Üniversitenin yayıncısı olduğu dergilerin yanı sıra üniversitenin kadrosundaki öğretim elemanlarının bireysel yayıncısı olduğu dergiler de bulunabilmektedir. Bazı öğretim elemanları ise dergilerin editör kurullarında yer almakta veya editörlüklerini yürütebilmektedir. Bu çalışma kapsamında DergiPark üzerinden bireysel yayıncı tarafından yayınlanan akademik dergiler incelenmiş ve bu dergilerle MCBÜ öğretim elemanları karşılaştırılmıştır. Bu karşılaştırma sonucunda, Tablo 2’de verildiği üzere Doç. Dr. Kadir Yıldız tarafından yayınlanan “Spor Bilimleri Araştırmaları Dergisi” yer almaktadır. Derginin yedi yıldır yayında olduğu ve TR Dizin tarafından tarandığı ve 88 bin adet görüntüleme ve 149 bin adet makale indirme sayısı, üniversitenin yayındaki dergilerine kıyasla yakın veya üstünde performans sergilediği görülmektedir.

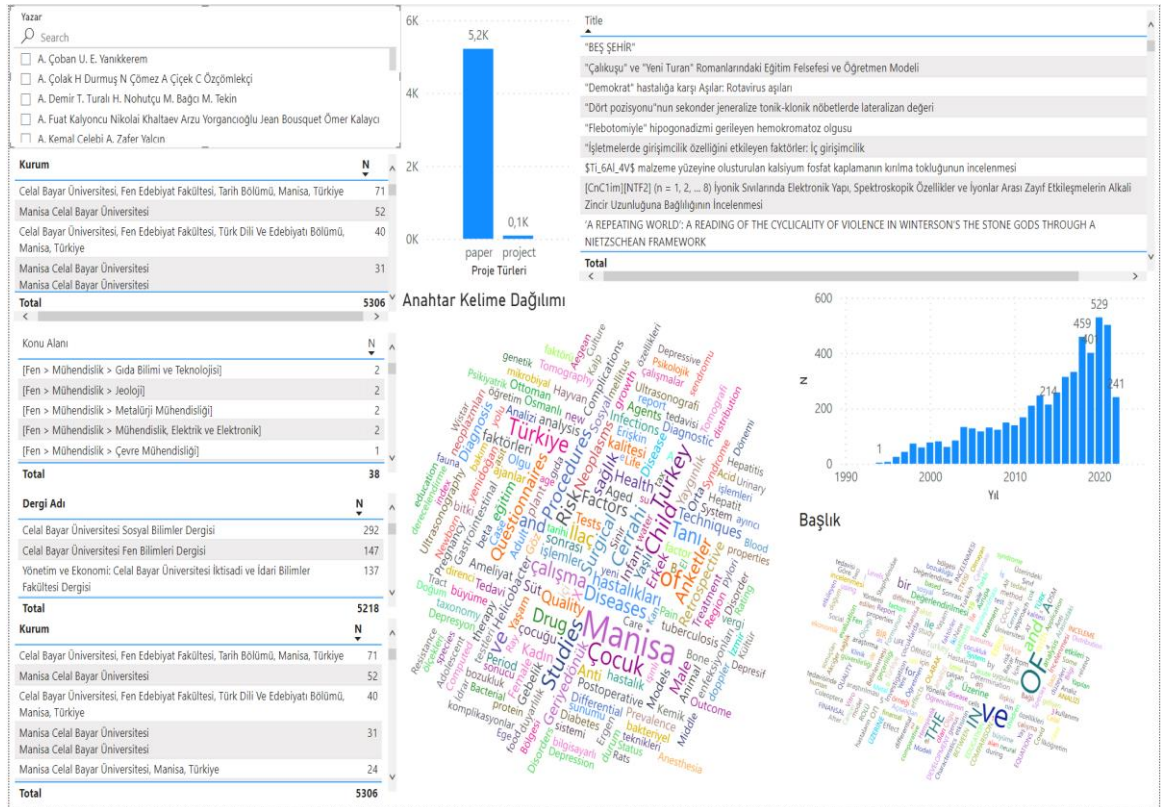
Tablo 2. MCBÜ öğretim elemanlarının yayıncısı olduğu dergiler

	<p>Spor Bilimleri Araştırmaları Dergisi Yayın Sahibi: KAdir Yıldız e-ISSN: 2548-0723 Dizin: TR-DİZİN Başlangıç: 2016 Yılda 2 Sayı 7. Yıl Dergipark istatistikleri: 88Bin görüntüleme 149bin makale indirme</p>
---	---

Kaynak: Dergipark, 2022

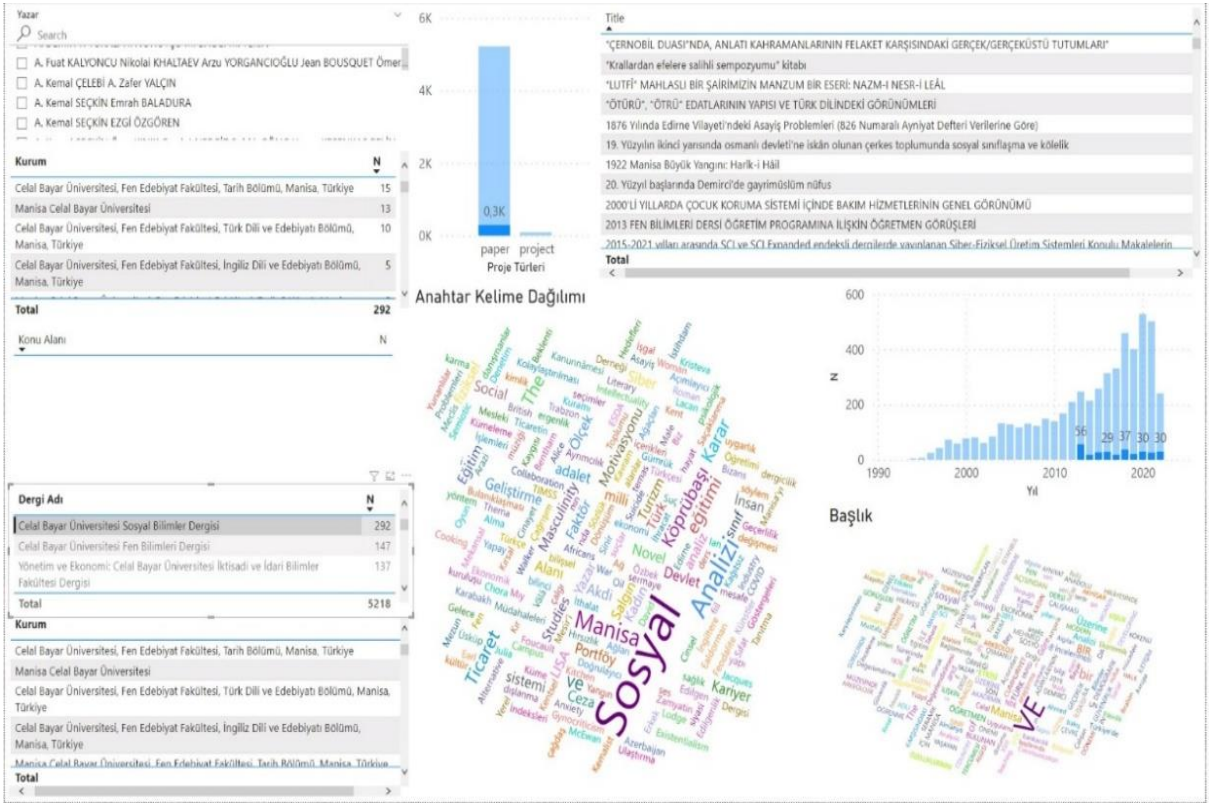
4.2. MCBÜ'nin Bibliyometrik Varlıklarının Yönetimi İçin İş Zekası Uygulaması

Bilgi ve iletişim teknolojilerinin gelişmesi, tüm sektörlerde olduğu gibi eğitim sektöründe de güncel teknolojik araçların kullanımını zorunlu kılmıştır. Bu durum hem sektörel rekabet gücüne hem de sektöre paydaş olmuş yöneticilerin işlerini etkin bir şekilde yürütme ve gerçeklere dayalı doğru yargılarda bulunabilme faaliyetlerini sürdürme isteklerine bağlanabilir. Gelişen teknoloji, eğitim sisteminde rekabet avantajı elde etmenin bir aracı olmaktan çok daha fazlasıdır.

Şekil 3. TR Dizin dokümanları için üretilen genel raporlama ekranı – I

Öğrenciler, öğretmenler, finans, faaliyetler, kaynaklar ve kontrol sistemleri gibi eğitimin çeşitli yönlerinde yetkili olan yöneticiler, faaliyetlerinin verimli ve sürdürülebilir olduğunu garanti edebilirler (Damar, 2021). Bu doğrultuda, geliştirilen karar destek sistemi veya TR Dizin Kurumsal Yayın İzleme Sistemi'nin ana odak noktası, MCBÜ'nin bilimsel üretkenliği için en uygun karar destek sisteminin iş zekası teknik ve araçlarıyla inşa edilmesidir. Sistemde, farklı amaçlarla oluşturulmuş pek çok gösterge paneli ve rapor bileşeni bulunmakta olup, sistemin kısmi bölümleri örnek ekran görüntüleri halinde paylaşılmakta ve sırasıyla ekran özellikleri açıklanmaktadır.

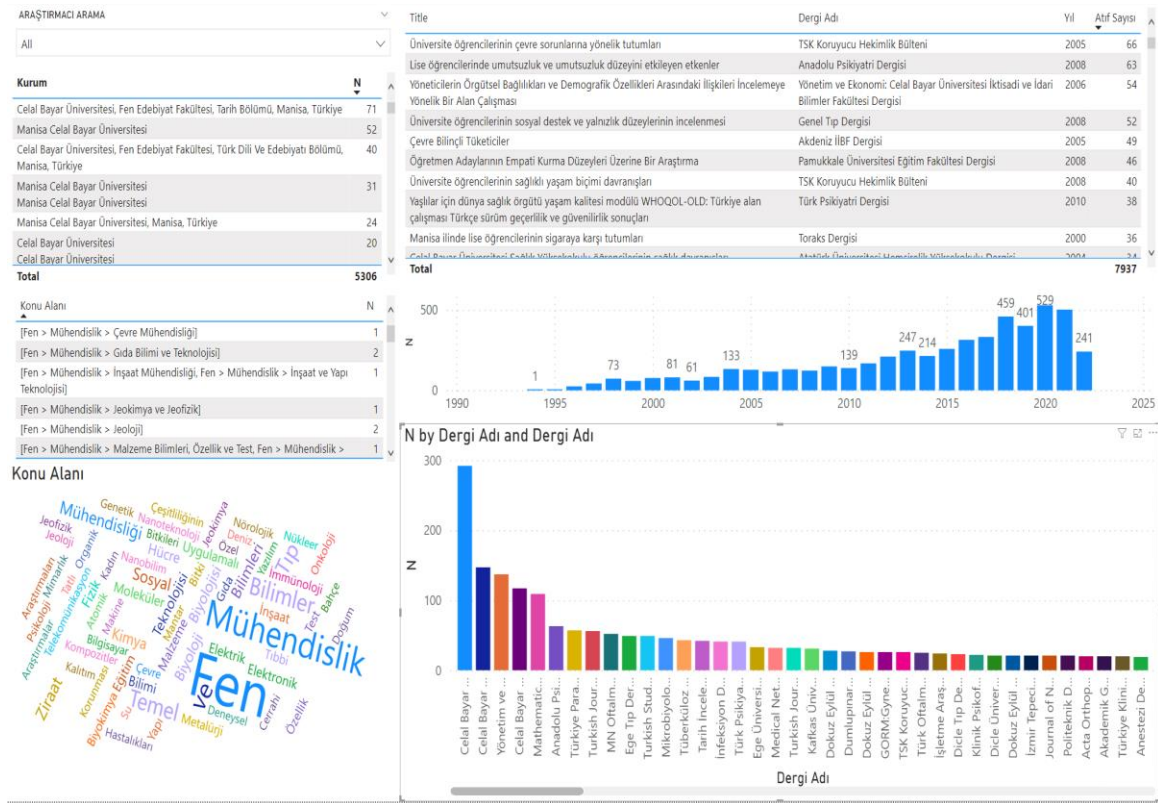

Şekil 4. TR Dizin dokümanları için üretilen genel raporlama ekranı – II (Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi seçilmiş)

Şekil 5. TR Dizin dokümanları için üretilen genel raporlama ekranı – II

Şekil 3 ve Şekil 5 TR Dizin adresli dokümanları için üretilen farklı istatistiksel raporları gösterirken, Şekil 4 ve Şekil 6’da aynı gösterge panellerinin belirli bir alana göre süzgeçten geçirilmiş ve alana özelleştirilmiş durumu sergilenmektedir.

Şekil 6. TR Dizin dokümanları için üretilen genel raporlama ekranı – II (mühendislik alanı seçilmiş)

4.3. TR Dizin’deki Dokümanlar Üzerine Genel Değerlendirme-Türkiye Ölçeği

Genelden özele doğru belirlenen bir akışta öncelikle Türkiye ölçeğindeki istatistikler incelenmiştir. TR Dizin üzerinde, Fen (Frekans(f):297.200), Sosyal (f:209.012) ve Proje (f:21.777) veri tabanlarında toplam 515.441 (f:437.026 açık erişim, 31.085 kapalı erişim) dokümana bulunmaktadır. TR Dizin üzerinde yıllar içindeki doküman sayısı yıllar içinde şu şekilde sıralanmıştır; 2022 (f:22.800), 2021 (f:50.058), 2020 (f:52.179), 2019 (f:46.913), 2018 (f:40.619), 2017 (f:34.424), 2016 (f:30.990), 2015 (f:26.097), 2014 (f:23.567), 2013 (f:21.954), 2012 (f:19.446), 2011 (f:16.572), 2010 (f:14.833), 2009 (f:13.542), 2008 (f:12.132), 2007 (f:10.989), 2006 (f:10.169), 2005 (f:9.950), 2004 (f:8.791), 2003 (f:8.241), 2002 (f:7.649), 2001 (f:6.864), 2000 (f:5.841), 1999 (f:5.358), 1998 (f:4.838), 1997 (f:3.614), 1996 (f:2.206), 1995 (f:1.447), 1994 (f:280), 1993 (f:199), 1992 (f:167), 1991 (f:149), 1990 (f:106), 1989 (f:133), 1988 (f:94), 1987 (f:112), 1986 (f:111), 1985 (f:120), 1984 (f:108), 1983 (f:106), 1982 (f:143),

1981 (f:147), 1980 (f:168), 1979 (f:145), 1978 (f:139), 1977 (f:143), 1976 (f:124), 1975 (f:125), 1974 (f:91), 1973 (f:72), 1972 (f:76), 1971 (f:43), 1970 (f:42), 1969 (f:47), 1968 (f:51), 1967 (f:44), 1966 (f:37), 1965 (f:7), 1964 (f:1), 1962 (f:1), 1900 (f:27).

Üretilen dokümanların türlerine göre dağılımı ise sırasıyla, araştırma (f:379.828), olgu sunumu (f:34.679), diğer (f:34.618), derleme (f:29.447), editöre mektup (f:5.362), kitap tanıtımı (f:4.973), çeviri (f:1.621), editöryal (f:1.270), kısa bildiri (f:916), bildiri (f:639), düzeltme (f:123), mektup (f:118), toplantı özetleri (f:70), şeklindedir.

Ülkeler bilimsel kapasitelerinin sınırlarına ulaştıkça küresel ölçekte bilimsel işbirliği ortaya çıkmakta ve aynı doğrultuda bilgi yayılımı artmaktadır (Leydesdorff & Wagner, 2008). Ulusal ve uluslararası düzeyde akademik işbirliği, kurumlar arası bağları teşvik etmekte ve bilim ve endüstriye fayda sağlayan değerlerin oluşumu için elverişli koşullar sağlamaktadır. Chen ve diğerleri (2019) bu durumu, politika yapıcıların ülkeler arasındaki işbirlikçi bağları ortaya çıkarmak için etkili önlemler alması gerektiği noktasında ele almıştır. Dolayısıyla, yükseköğretim kurumlarının sadece kendi bölgelerinden veya ülkelerinden farklı kurumlardaki araştırmacılarla değil, aynı zamanda farklı ülkelerdeki kurumlardan araştırmacılarla da ortak çalışmalar yapılmasında fayda görölmektedir. TR Dizin verileri, bu bakış açısıyla, birlikte yayın yapan yazarların ülkeleri bağlamında değerlendirilmiştir.

Tablo 3'te araştırmacıların ülkeleri listelenmektedir. Tabloda gösterilmeyen ve ortak yazarlık durumu için sadece birer çalışmaya sahip araştırmacıların bulunduğu ülkeler sırasıyla, Liberya, Namibya, Saint Kitts ve Nevis, Saint Vincent ve Grenadinler, Samoa, Senegal, Sierra Leone, Somali, Suriye, Tacikistan, Trinidad ve Tobago, Uruguay, Vanuatu, Çad şeklindedir. Türkiye'nin en yoğun işbirliği yaptığı ilk on ülke sırasıyla Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti (f:2.414), Diğer (f:1.170), Hindistan (f:744), İran (f:523), Amerika Birleşik Devletleri (f:484), Çin (f:339), İngiltere (f:287), Kırgızistan (f:273), İtalya (f:262), Malezya (f:189)'dır. Amerika Birleşik Devletleri ve İngiltere'nin TR Dizinindeki çalışmalarda ortak çalışma kültüründe yine ön plana çıktığı görölmektedir. Fakat WoS veya Scopus genel listelerinden farklı olarak burada, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti, İran, Kırgızistan, İtalya ve Malezya gibi ülkelerin listeye girmiş olmasıdır. Aslında Türkiye'nin özellikle TR Dizin indeksinin niteliğini ve uluslararası prestijini artırıcı eylemler içine girmesinde oldukça fayda görölmektedir. Bu sayede uluslararası itibarın artacağı düşünölmektedir.

Tablo 3. TR Dizin tüm yıllardaki üretilen yayınlardaki araştırmacıların ülkeleri

#	Ülke	F	#	Ülke	f	#	Ülke	f	#	Ülke	F
1	Türkiye	482.441	31	Romanya	63	61	Çek Cumhuriyeti	23	91	Litvanya	6
2	Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti	2.414	32	Yunanistan	63	62	Ürdün	23	92	Tanzanya	6
3	Diğer	1.170	33	Brezilya	60	63	Birleşik Arap Emirlikleri	21	93	Libya	5
4	Hindistan	744	34	Tayland	59	64	İsrail	21	94	Malta	5
5	İran	523	35	Polonya	58	65	Kenya	20	95	Sri Lanka	5
6	Amerika Birleşik Devletleri	484	36	Katar	55	66	Ukrayna		96	Belize	4
7	Çin	339	37	Nijerya	51	67	Filipinler	19	97	Panama	4
8	İngiltere	287	38	Belçika	50	68	Kamerun		98	Fas	3
9	Kırgızistan	273	39	Vietnam	49	69	Filistin	18	99	Fiji	3
10	İtalya	262	40	Hollanda	47	70	Meksika	18	100	Karadağ	3
11	Malezya	189	41	Srbistan	43	71	Gana	16	101	Mali	3
12	Pakistan	173	42	Burkina Faso	41	72	Umman	16	102	Moldova	3
13	Almanya	172	43	Etiyopya	37	73	Kolombiya	15	103	Peru	3
14	Nijer	165	44	Güney Kore	37	74	Kosova	15	104	Tuvalu	3
15	Mısır	118	45	Macaristan	37	75	Ekvator Ginesi	13	105	Uganda	3
16	Azerbaycan	117	46	İsviçre	37	76	Gürcistan	12	106	Venezuela	3
17	Endonezya	104	47	Bulgaristan	36	77	Rusya	12	107	Yemen	3
18	İrak	102	48	Güney Afrika Cumhuriyeti	35	78	Singapur	12	108	Botsvana	2
19	Japonya	98	49	Portekiz	33	79	Slovakya		109	Kuveyt	2
20	Beyaz Rusya	96	50	İsveç	31	80	Afganistan	11	110	Moğolistan	2
21	Kazakistan	96	51	Benin	29	81	Makedonya Cumhuriyeti	11	111	Myanmar	2
22	Suudi Arabistan	89	52	Hırvatistan	29	82	İrlanda	11	112	Ruanda	2
23	Avustralya	88	53	Özbekistan	28	83	Lübnan	10	113	Türkmenistan	2
24	Cezayir	82	54	Finlandiya	27	84	Güney Sudan	8	114	Zimbabve	2
25	Bosna-Hersek	75	55	Arnavutluk	26	85	Yeni Zelanda	8	115	Arjantin	1
26	Fransa	70	56	Avusturya	26	86	Şili		116	Bahreyn	1
27	İspanya	70	57	Tunus	26	87	Norveç	7	117	Barbados	1
28	Kıbrıs Cumhuriyeti	69	58	Danimarka	24	88	Slovenya	7	118	Dominik Cumhuriyeti	1
29	Kanada	67	59	Nepal	24	89	Estonya	7	119	Ekvador	1
30	Bangladeş	65	60	Tayvan	23	90	Kongo	6	120	Liberya	1

Ayrıca, ilgili dokümanların üretildiği diller ise şu şekilde sıralanmaktadır; Türkçe (f:387.114), İngilizce (f:125.379), Diğer (f:1.396), Almanca (f:636), Arapça (f:458), Fransızca (f:360), Rusça (f:80), İtalyanca (f:7), İspanyolca (f:5), şeklindedir. Tablo 4’de TR Dizinde üretilen yayınların araştırmacılarının şehirleri verilmiştir. İlk beş şehir Ankara, İstanbul, Düzce, İzmir ve Konya olarak sıralanmaktadır. Burada Ankara’nın 196.953 kişi ile birinci sırada olması ve belirgin şekilde diğer şehirlerden ayrılması söz konusudur. Ankara’nın ön plana çıkma nedeni Tablo 5’te görüldüğü gibi, TR Dizin’e kamu kurumlarının olan yoğun ilgisidir. Ankara’da özellikle bakanlıklarda çalışan bürokrat kesimin veya diğer alan uzmanlarının akademik çalışmalara ilgisi, yüksek lisans ve doktora süreçlerinde gerçekleştirdikleri bilimsel çıktıların ulusal dergilerde yerini alması bu bulgunun nedenlerinden biri olarak düşünülebilir.

Tablo 4. TR Dizinde üretilen yayınlardaki araştırmacıların şehirleri

#	Şehir	f	#	Şehir	f	#	Şehir	f	#	Şehir	F
1	Ankara	196.953	22	Denizli	6.051	43	Tekirdağ	2.635	64	Siirt	1.307
2	İstanbul	79.223	23	Mersin	5.771	44	Kırşehir	2.596	65	Muş	1.183
3	Düzce	56.393	24	Sivas	5.767	45	Niğde	2.506	66	Bilecik	1.155
4	İzmir	33.363	25	Manisa	5.438	46	Burdur	2.505	67	Artvin	1.154
5	Konya	16.431	26	Çanakkale	5.372	47	Giresun	2.482	68	Sinop	1.129
6	Erzurum	12.413	27	Gaziantep	5.285	48	Kastamonu	2.321	69	Osmaniye	1.120
7	Eskişehir	11.237	28	Bolu	4.781	49	Aksaray	2.286	70	Mardin	1.100
8	Antalya	10.768	29	Afyonkarahisar	4.775	50	Karabük	2.266	71	Kilis	1.047
9	Adana	10.193	30	Tokat	4.536	51	Ordu	2.245	72	Ağrı	974
10	Bursa	9.991	31	Kahramanmaraş	4.524	52	Adıyaman	2.190	73	Bitlis	930
11	Kayseri	9.027	32	Edirne	4.515	53	Erzincan	2.138	74	Bayburt	904
12	Samsun	8.856	33	Hatay	4.472	54	Nevşehir	2.018	75	Yalova	900
13	Isparta	8.734	34	Şanlıurfa	4.446	55	Çorum	1.991	76	Batman	870
14	Elazığ	8.154	35	Kırıkkale	4.083	56	Uşak	1.905	77	Tunceli	828
15	Trabzon	7.749	36	Balıkesir	4.065	57	Gümüşhane	1.727	78	Iğdır	813
16	Malatya	7.081	37	Muğla	3.914	58	Bartın	1.655	79	Ardahan	603
17	Van	6.724	38	Zonguldak	3.462	59	Bingöl	1.507	80	Şırnak	588
18	Kocaeli	6.693	39	Kütahya	3.441	60	Çankırı	1.502	81	Hakkâri	493
19	Sakarya	6.230	40	Kars	3.399	61	Karaman	1.469	82	Diğer	11
20	Diyarbakır	6.147	41	Yozgat	2.911	62	Kırklareli	1.344	83		
21	Aydın	6.083	42	Rize	2.788	63	Amasya	1.315	84		

Bir başka bulgu, Güney Doğu ve Doğu illerimizin TR Dizin dergilerdeki durumudur. Elbette bu şehirlerdeki yükseköğretim kurumları çok daha küçük veya az sayıda akademisyene sahiptir. Fakat Batman (f:870), Tunceli (f:828), Iğdır (f:813), Ardahan (f:603), Şırnak (f:588), Hakkâri (f:493), şeklindedir. Tunceli’de Munzur üniversitesi 22 Mayıs 2008 tarihinde, Ardahan’da Ardahan Üniversitesi 22 Mayıs 2008 tarihinde, Batman’da Batman Üniversitesi 28 Mayıs 2007 tarihinde, Iğdır’da Iğdır Üniversitesi 22 Mayıs 2008 tarihinde, Şırnak’da Şırnak Üniversitesi 22 Mayıs 2008 tarihinde, Hakkâri’de Hakkâri Üniversitesi 2008 yılında kurulmuştur. Sondan ilk beş sırada yer alan bu üniversitelerimizin bilimsel üretkenlik kapsamında gelişime açık alanları için ivedi çözümler geliştirmesi önerilmektedir.

Siirt, Muş, Artvin, Mardin, Ağrı ve Kilis diğer sıralamada altlarda kalan şehirlerimizdir. Üretkenlik açısından görece olarak geride kalan Çankırı, Bartın, Amasya, Bilecik, Artvin, Sinop, Osmaniye ve Yalova dikkat çeken diğer şehirlerimizdir. İlgili şehirlerde üniversite olmayabilir veya üniversitelerin yeni açılması söz konusu olabilir. Örneğin çalışmanın odak noktasında yer alan ve Manisa şehrinin tek üniversitesi olan MCBÜ’nin 25. sırada yer alması düşündürücüdür.

Tablo 5’te TR Dizin üzerindeki doküman varlığı açısından en üretken ilk elli kurum ifade edilmiştir. TR Dizin’de çalışmalara binin üzerinde kurumun katkı sunduğu görülmüştür.

Tablo 5. Tüm yıllar içinde TR Dizinde en fazla yayını bulunan kurumlar

#	Kurum	F	#	Kurum	F
1	Milli Eğitim Bakanlığı	59.819	26	Aydın Adnan Menderes Üniversitesi	5.929
2	Sağlık Bakanlığı	49.172	27	Başkent Üniversitesi	5.909
3	Yabancı Kurumlar	43.716	28	İstanbul Teknik Üniversitesi	5.832
4	Ankara Üniversitesi	23.439	29	Dicle Üniversitesi	5.821
5	İstanbul Üniversitesi	19.720	30	Sakarya Üniversitesi	5.763
6	Gazi Üniversitesi	17.314	31	Sivas Cumhuriyet Üniversitesi	5.676
7	Hacettepe Üniversitesi	16.718	32	Eskişehir Osmangazi Üniversitesi	5.610
8	Ege Üniversitesi	14.857	33	Tarım Ve Orman Bakanlığı	5.316
9	Sağlık Bilimleri Üniversitesi	14.053	34	Manisa Celâl Bayar Üniversitesi	5.310
10	Atatürk Üniversitesi	11.733	35	Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi	5.305
11	Selçuk Üniversitesi	10.894	36	Anadolu Üniversitesi	5.175
12	Dokuz Eylül Üniversitesi	10.879	37	Kocaeli Üniversitesi	5.165
13	Marmara Üniversitesi	9.375	38	Mersin Üniversitesi	5.134
14	Çukurova Üniversitesi	9.227	39	Tanımlanmamış Kurum	4.812
15	Bursa Uludağ Üniversitesi	9.031	40	Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi	4.738
16	Akdeniz Üniversitesi	8.866	41	Orta Doğu Teknik Üniversitesi	4.731
17	Kurum Yok	8.732	42	Necmettin Erbakan Üniversitesi	4.545
18	Ondokuz Mayıs Üniversitesi	8.309	43	Trakya Üniversitesi	4.484
19	Erciyes Üniversitesi	8.204	44	Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi	4.409
20	Fırat Üniversitesi	7.981	45	Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi	4.364
21	Süleyman Demirel Üniversitesi	7.938	46	Gaziantep Üniversitesi	4.332
22	Karadeniz Teknik Üniversitesi	6.795	47	Aydın Adnan Menderes Üniversitesi	5.929
23	Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi	6.575	48	Başkent Üniversitesi	5.909
24	İnönü Üniversitesi	6.278	49	İstanbul Teknik Üniversitesi	5.832
25	Pamukkale Üniversitesi	5.947	50	Dicle Üniversitesi	5.821

Genel olarak birim isimlerinde pek çok kurum için benzer problem tekrar ortaya çıkmıştır. 53. sıradaki Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi (f:3.654) ve 107.sıradaki Ankara Dışkapı Yıldırım Beyazıt Eğitim ve Araştırma Hastanesi (f:1.090) buna güzel bir örnektir. Aslında ikisi de aynı kurum altında hizmet vermektedir. Benzer durum aşağıda WoS ve Scopus üzerinde de görülmüştür. Örneğin Ege Üniversitesi ve Manisa Celal Bayar Üniversiteleri'nde Tıp Fakültesi ve üniversite iki farklı kurum olarak listelenmektedir. Bu durum, makro ölçekte yapılan değerlendirmeleri olumsuz etkileme potansiyeline ve riskine sahiptir.

Yanlış yazılan kurum isimleri ile burada da karşılaşılmaktadır. 198.sıradaki İzmir Dr. Behçet Uz Çocuk Hastalıkları ve Cerrahisi Eğitim ve Araştırma Hastanesi (f:333) ve 199. sıradaki İzmir Dr. Suat Seren Göğüs Hastalıkları ve Cerrahisi Eğitim ve Araştırma Hastanesi (f:329), bu durum için verilebilecek diğer örneklerdir.

4.4. TR Dizin Üzerindeki MCBÜ Dokümanlarının Genel Değerlendirilmesi

TR Dizin üzerinde MCBÜ'den araştırmacılara ait yıllar içinde üretilen 5.306 dokümana ulaşılmıştır. Yıllar içinde ilgili dokümanların; 2022 (f:241), 2021 (f:502), 2020 (f:529), 2019 (f:401), 2018 (f:459), 2017 (f:332), 2016 (f:314), 2015 (f:258), 2014 (f:214), 2013 (f:247), 2012

(f:210), 2011 (f:168), 2010 (f:139), 2009 (f:149), 2008 (f:123), 2007 (f:131), 2006 (f:117), 2005 (f:128), 2004 (f:133), 2003 (f:84), 2002 (f:61), 2001 (f:81), 2000 (f:77), 1999 (f:59), 1998 (f:73), 1997 (f:43), 1996 (f:25), 1995 (f:7), 1994 (f:1), şeklindedir. İlgili dokümanların üretildiği diller yoğunluk sırasına göre; Türkçe (f:4.168), İngilizce (f:1.125), Diğer diller (f:12), Almanca (f:1), şeklindedir. İlgili dokümanlarının büyük bölümü açık erişimdir (Açık: 4.658, Kapalı:289). Çalışmaların yer aldığı veri tabanlarında bulunan yayın sayıları sırasıyla; Fen (f:3.365), Sosyal (f:2.060), Proje (f:88), şeklindedir.

Üretilen dokümanların türleri ise yoğunluk sırasına göre; araştırma (f:4.105), diğer (f:403), olgu sunumu (f:335), derleme (f:304), kitap tanıtımı (f:25), editöre mektup (f:19), çeviri (f:8), kısa bildiri (f:7), bildiri (f:4), düzeltme (f:3), editöryal (f:3), mektup (f:2), şeklindedir. Araştırma makaleleri çalışmaların %77,36'lık bir kısmına karşılık gelmektedir.

MCBÜ'ndeki araştırmacıların en yoğun işbirliği yaptığı ülkeler sırasıyla; Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti (f:19), Kırgızistan (f:3), Amerika Birleşik Devletleri (f:2), Bosna-Hersek (f:2), Kıbrıs Cumhuriyeti (f:2), İngiltere (f:2), Almanya (f:1), Brezilya (f:1), Fransa (f:1), Kolombiya (f:1), Yunanistan (f:1), İran (f:1), şeklindedir. Kurumun TR Dizin üzerindeki yayınlarında uluslararası işbirliklerinin az olduğu az sayıda işbirliğinin mevcut olduğu görülmektedir. Kurumun sırası ile en çok Milli Eğitim Bakanlığı, Ege Üniversitesi, Sağlık Bakanlığı ve Dokuz Eylül Üniversitesi ile işbirliğinde olduğu Tablo 6'da görülmektedir.

Kurumda en üretken ilk on araştırmacı yoğunluk sırasına göre (Tablo 7); Ahmet Özbilgin (f:51), Beril Özbakkaloğlu (f:49), Ömer Aydemir (f:49), Ömer Aydemir (f:48), Pınar Çelik (f:46), Arzu Yorgancıoğlu (f:39), Emin Kurt (f:38), Hasan Yüksel (f:38), Süheyla Sürücüoğlu (f:37), İbrahim Çavuş (f:34), şeklindedir. Dikkat çekici hususlardan bir diğer nokta Ömer Aydemir adında iki hesabın olmasıdır. Dolayısıyla DergiPark sisteminde kullanıcıların farklı hesaplar ile yayın bilgileri yer alabilmekte, aslında belirli bir zaman sonra bu durum kurum veya araştırmacı için eksik bilgilerin toplanmasına, kurumun bilimsel üretkenliğinin akranlarına göre geri kalmasına bile sebep olabilecek, aynı kurum isimleri gibi ulusal ölçekte kronik ve ivedi çözülmesi gereken bir diğer husustur. Bunun kullanıcı şifresini unutması yanında, evlilik veya boşanma gibi nedenler ile isim değişikliği gibi pek çok farklı nedeni olabilmektedir.

Tablo 6. TR Dizinde kurum ile en fazla işbirliğine girmiş kurumlar

#	Kurum	f	#	Kurum	f
1	Milli Eğitim Bakanlığı	522	26	Uşak Üniversitesi	28
2	Ege Üniversitesi	467	27	Ondokuz Mayıs Üniversitesi	27
3	Sağlık Bakanlığı	433	28	Sivas Cumhuriyet Üniversitesi	27
4	Dokuz Eylül Üniversitesi	252	29	Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi	27
5	Yabancı Kurumlar	112	30	Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi	27
6	İzmir Katip Çelebi Üniversitesi	101	31	Dicle Üniversitesi	26
7	Aydın Adnan Menderes Üniversitesi	85	32	İzmir Üniversitesi	26
8	Gazi Üniversitesi	76	33	Balıkesir Üniversitesi	25
9	Ankara Üniversitesi	68	34	Karadeniz Teknik Üniversitesi	25
10	İstanbul Üniversitesi	59	35	Sakarya Üniversitesi	25
11	Hacettepe Üniversitesi	57	36	İnönü Üniversitesi	25
12	Marmara Üniversitesi	54	37	Fırat Üniversitesi	24
13	Sağlık Bilimleri Üniversitesi	54	38	Manisa Ruh Sağlığı Ve Hastalıkları Hastanesi	24
14	Pamukkale Üniversitesi	51	39	Trakya Üniversitesi	24
15	Akdeniz Üniversitesi	47	40	İzmir Tepecik Eğitim Ve Araştırma Hastanesi	24
16	Bilinmeyen Kurum/Kurum Yok/ Tanımlanmamış	98	41	Başkent Üniversitesi	21
17	Özel Kuruluş	40	42	Çukurova Üniversitesi	21
18	Kocaeli Üniversitesi	38	43	Atatürk Üniversitesi	19
19	Süleyman Demirel Üniversitesi	37	44	Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi	19
20	Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi	35	45	Selçuk Üniversitesi	19
21	Bursa Uludağ Üniversitesi	33	46	Eskişehir Osmangazi Üniversitesi	18
22	Kütahya Dumlupınar Üniversitesi	31	47	Tarım Ve Orman Bakanlığı	18
23	Mersin Üniversitesi	30	48	Kırıkkale Üniversitesi	17
24	Erciyes Üniversitesi	29	49	Necmettin Erbakan Üniversitesi	16
25	Gaziantep Üniversitesi	28	50	Yozgat Bozok Üniversitesi	16

Bilindiği üzere her birim veya fakülte kendi yayın dinamiklerine sahiptir. Çünkü fakülteler veya bölümlerin alandaki dergi sayıları ve bu dergilerin bulunduğu indeksleri düzeyi alan araştırmacıların bilimsel üretkenliğine etki edebilmektedir. Ayrıca, dergi çeşitliliği ve kapasitesi alanlara göre değişkenlik göstermektedir. Atama ve yükseltme kriterleri de yayın dinamiklerini tetikleyen bir etmendir. Bu dinamiklerin etkileriyle birlikte, Tablo 7 TR Dizinde en çok yayın üreten araştırmacıları listelemektedir. Örneğin birinci sıradaki Prof.Dr. Ahmet Özbilgin Tıp Fakültesi Parazitoloji Anabilim Dalında, ikinci sıradaki Prof.Dr. Beril Özbakkaloğlu Tıbbi Mikrobiyoloji Anabilim Dalında görev yapmakta, üçüncü sırada yer alan Prof.Dr. Ömer Aydemir yine tıp fakültesinde Psikiyatri Anabilim Dalında görev yaptığı görülmektedir.

Kurumun yayınlarını en yoğun yayınladığı dergiler sırasıyla (Tablo 8); Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi (f:292), Celal Bayar Üniversitesi Fen Bilimleri Dergisi (f:147), Yönetim ve Ekonomi: Celal Bayar Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi (f:137), Celal Bayar Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Dergisi (f:117), Mathematical and Computational Applications (f:109), Anadolu Psikiyatri Dergisi (f:63), Türkiye Parazitoloji Dergisi (f:57), Turkish Journal of Medical Sciences (f:56), MN Oftalmoloji (f:52), Ege Tıp Dergisi (f:49), şeklindedir.

Genel olarak ilk sırada tıp dergilerinin ve sosyal bilimler alanındaki dergilerin ön plana çıktığı görülmektedir. Asında tıp alanındaki dergilerin her alanda ön plana çıkması alandaki araştırmacıların diğer alanlardan farklı dinamiklere sahip olduğunu göstermektedir. Ayrıca doğaldır ki üretkenlik bağlamında daha yüksek bir motivasyona sahip olduklarını da ayrıca gösterdiği ifade edilebilir. Ayrıca daha önce WoS ve Scopus dergilerinde mühendislik alanındaki yayın performansı ile ön plana çıkan alan araştırmacıları, TR Dizin'e gelindiğinde üst sıralardaki konumlarını ve performanslarını sosyal bilimler alanındaki araştırmacılara bıraktıkları ifade edilebilir. Buradan, sosyal bilimler alanındaki araştırmacıların daha çok ulusal dergilere yöneldiği çıkarımı yapılabilir. Bunun arkasındaki nedenler bilimsel olarak ortaya konulmalıdır. Kurumun en yoğun yayın yaptığı dergilerin TR Dizin üzerinde kurum adresli yayınlar olduğu görülmüştür ve bu durum kurum yayıncılığı açısından da ilginç bir bulgu olarak ifade edilebilir. Çünkü yayın faaliyetlerinde aynı kurumdaki dergilerde yoğun olarak aynı kurumdan araştırmacıların yayın faaliyetlerini yürütmesi farklı etmenleri tartışmaya açmaktadır.

Tablo 7. TR Dizinde en üreken araştırmacılar (minimum 15 doküman)

#	Araştırmacı	f	#	Araştırmacı	N	#	Araştırmacı	f	#	Araştırmacı	f
1	Ahmet Özbilgin	51	24	Özcan Kayıkçıoğlu	27	47	Muzaffer Polat	19	70	Hatice Mavioğlu	16
2	Beril Özbakkaloğlu	49	25	Hüseyin Mayalı	26	48	Adem Ceyhan	18	71	Kamer Gündüz	16
3	Ömer Aydemir	49	26	Cenap Güler	25	49	Ali Rıza Kandiloğlu	18	72	Sezai Taşkın	16
4	Ömer Aydemir	48	27	Hafize Seda Vatansever	24	50	Artuner Deveci	18	73	Semra Oruç	16
5	Pınar Çelik	46	28	Cihan Gökten	23	51	Emel Yılmaz	18	74	Yıldız Uyar	16
6	Arzu Yorgancıoğlu	39	29	İsmet Topçu	23	52	Gamze Göksel	18	75	İbrahim Tuğlu	16
7	Emin Kurt	38	30	Ahmet Özbilgin	22	53	Ayhan Sögüt	17	76	Betül Ersoy	15
8	Hasan Yüksel	38	31	Sinem Akçalı	22	54	Beyhan Cengiz Özyurt	17	77	Bilal Gümüş	15
9	Süheyla Sürücüoğlu	37	32	Sinan Anlaş	22	55	Bekir Sami Uyanık	17	78	Can Taneli	15
10	İbrahim Çavuş	34	33	Şenol Coşkun	22	56	Cüneyt Temiz	17	79	Fatma Şaşmaz Ören	15
11	Erhan Eser	33	34	Ali Onağ	21	57	Kenan Değerli	17	80	Hikmet Yılmaz	15
12	Hakan Yüceyar	33	35	Deniz Selçuki	21	58	Melek Sakarya	17	81	Hörü Gazi	15
13	Semin Ayhan	33	36	Erol Mir	21	59	Nesrin Şen Celasin	17	82	Mehmet Sezer	15
14	Güvenir Okcu	32	37	Hakan Baydur	21	60	Oktay Üçer	17	83	Pelin Ertan	15
15	Mehmet Selçuki	32	38	E. Oryal Taşkın	20	61	S. Sami İlker (17)	17	84	Seda Vatansever	15
16	Özge Yılmaz	31	39	Faik Koyuncu	20	62	Serdar Tarhan	17	85	Selman Laçın	15
17	Murat Saruç	30	40	Fatma Taneli	20	63	Talha Müezzinoğlu	17	86	Sibel Selim	15
18	Saliha Altuparmak	29	41	Hasan Yüksel	20	64	Tamer Şanlıdağ	17	87	Talat Tavlı	15
19	Özcan Rasim Kayıkçıoğlu	29	42	Hüseyin S. Yercan	20	65	Aydın İşisağ	16	88	Özgür Kurt	15
20	Gönül Dinç	28	43	Nalan Neşe	20	66	Buğra Yıldırım	16	89	İsmet Topçu	15
21	Emre Yanikkerem	27	44	Cüneyt Günşar	19	67	Dilek Özmen	16	90	İlginç Yorulmaz	15
22	Erhun Kasırga	27	45	Kemal Özbilgin	19	68	Faruk Öztürk	16			
23	Erol Özmen	27	46	Mehmet Pakdemirli	19	69	Görkem Eskiizmir	16			

Tablo 8. TR Dizinde kurum yayınlarının en fazla yayınlandığı dergiler

#	Kurum	f	#	Kurum	f
1	Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi	292	26	Türk Oftalmoloji Dergisi	25
2	Celal Bayar Üniversitesi Fen Bilimleri Dergisi	147	27	İşletme Araştırmaları Dergisi	24
3	Yönetim ve Ekonomi: Celal Bayar Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi	137	28	Dicle Tıp Dergisi	23
4	Celal Bayar Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Dergisi	117	29	Klinik Psikofarmakoloji Bülteni	22
5	Mathematical and Computational Applications	109	30	Dicle Üniversitesi Mühendislik Fakültesi Mühendislik Dergisi	21
6	Anadolu Psikiyatri Dergisi	63	31	Dokuz Eylül Üniversitesi Tıp Fakültesi Dergisi	21
7	Türkiye Parazitoloji Dergisi	57	32	Journal of Neurological Sciences (Turkish)	21
8	Turkish Journal of Medical Sciences	56	33	Politeknik Dergisi	21
9	MN Oftalmoloji	52	34	İzmir Tepecik Eğitim Hastanesi Dergisi	21
10	Ege Tıp Dergisi	49	35	Acta Orthopaedica et Traumatologica Turcica	20
11	Turkish Studies (Elektronik)	49	36	Akademik Gıda	20
12	Mikrobiyoloji Bülteni	46	37	Türkiye Klinikleri Tıp Bilimleri Dergisi	20
13	Tüberküloz ve Toraks	43	38	Anestezi Dergisi	19
14	Tarih İncelemeleri Dergisi	42	39	Retina-Vitreus	19
15	Türk Psikiyatri Dergisi	41	40	Turkish Journal of Botany	19
16	İnfeksiyon Dergisi	41	41	Anadolu Kardiyoloji Dergisi	18
17	Ege Üniversitesi Ziraat Fakültesi Dergisi	33	42	Bilig / Türk Dünyası Sosyal Bilimler Dergisi	18
18	Medical Network Klinik Bilimler ve Doktor	32	43	Muhasebe ve Finansman Dergisi	18
19	Turkish Journal of Gastroenterology	32	44	Pamukkale Üniversitesi Mühendislik Bilimleri Dergisi	18
20	Kafkas Üniversitesi Veteriner Fakültesi Dergisi	31	45	Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi	18
21	Dokuz Eylül Üniversitesi Mühendislik Fakültesi Fen ve Mühendislik Dergisi	28	46	Turkish Journal of Electrical Engineering and Computer Sciences	18
22	Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi	27	47	Türk Geriatri Dergisi	18
23	Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi	26	48	Türkiye Entomoloji Dergisi	18
24	GORM:Gynecology Obstetrics & Reproductive Medicine	26	49	Yeni Türk Edebiyatı: Hakemli Altı Aylık İnceleme Dergisi	18
25	TSK Koruyucu Hekimlik Bülteni	26	50	İzmir Dr. Behçet Uz Çocuk Hastanesi Dergisi	18

TR Dizin üzerinde en yoğun atıf alan makaleler Tablo 9’da üzerinde listelenmektedir. İlgili makalelerin daha çok; TSK Koruyucu Hekimlik Bülteni, Anadolu Psikiyatri Dergisi, Türk Psikiyatri Dergisi, Yönetim ve Ekonomi: Celal Bayar Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi olduğu gözlenmektedir.

Tablo 9. TR Dizinde kurum yayınlarının en fazla yayınlandığı dergiler

#	Başlık	Dergi	Araştırmacı(lar)	Yıl	Atf
1	Üniversite Öğrencilerinin Çevre Sorunlarına Yönelik Tutumları	TSK Koruyucu Hekimlik Bülteni	Özmen, D., Çetinkaya, Ç. A., & Nehir, S.	2005	66
2	Lise Öğrencilerinde Umutsuzluk Ve Umutsuzluk Düzeyini Etkileyen Etkenler	Anadolu Psikiyatri Dergisi	Ozmen, D., Dundar, P. E., Cetinkaya, A. C., Taskin, O., & Ozmen, E.	2008	63
3	Yöneticilerin Örgütsel Bağlılıkları Ve Demografik Özellikleri Arasındaki İlişkileri İncelemeye Yönelik Bir Alan Çalışması	Yönetim ve Ekonomi: Celal Bayar Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi	Özkaya, M. O., Kocakoç, İ. D., & Karaa, E.	2006	54
4	Üniversite Öğrencilerinin Sosyal Destek Ve Yalnızlık Düzeylerinin İncelenmesi	Genel Tıp Dergisi	Yılmaz, E., Yılmaz, E., & Karaca, F.	2008	52
5	Çevre Bilinçli Tüketiciler	Akdeniz İİBF Dergisi	Canan, A. Y., & Ecevit, Z.	2005	49
6	Öğretmen Adaylarının Empati Kurma Düzeyleri Üzerine Bir Araştırma	Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi	Pala, A.	2008	46
7	Üniversite Öğrencilerinin Sağlıklı Yaşam Biçimi Davranışları	TSK Koruyucu Hekimlik Bülteni	Karadeniz, G., Uçum, E. Y., Dedeli, Ö., & Karaağaç, Ö.	2008	40
8	Yaşlılar İçin Dünya Sağlık Örgütü Yaşam Kalitesi Modülü WHOQOL-OLD: Türkiye Alan Çalışması Türkçe Sürüm Geçerlilik Ve Güvenilirlik Sonuçları	Türk Psikiyatri Dergisi	Eser, S., Saatli, G., Eser, E., Baydur, H., & Fıdaner, C.	2010	38
9	Manisa İlinde Lise Öğrencilerinin Sigaraya Karşı Tutumları	Toraks Dergisi	Çelik, P., Esen, A., Yorgancıoğlu, A., Şen, F. S., & Topçu, F.	2000	36
10	Celal Bayar Üniversitesi Sağlık Yüksekokulu Öğrencilerinin Sağlık Davranışları	Atatürk Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi	Özbaşaran, F., Çetinkaya, Ç. A., & Güngör, N.	2004	34
11	Sağlık Anksiyetesi Ölçeği'nin Türkçe İçin Güvenilirlik Ve Geçerlilik Çalışması	Nöropsikiyatri Arşivi	Aydemir, Ö., Kirpınar, I., Sati, T., Uykur, B., & Cengiz, C.	2013	34
12	Manisa Huzurevlerinde Kalan Yaşlılarda Depresyon Belirtilerinin Yaygınlığı Ve İlişkili Risk Etkenleri	Türk Psikiyatri Dergisi	Demet, M. M., Taşkin, E. O., Deniz, F., Karaca, N., & İçelli, İ.	2002	32
13	Vergi Aflarının Vergi Mükelleflerinin Tutum Ve Davranışları Üzerindeki Etkisi	Yönetim ve Ekonomi: Celal Bayar Üniversitesi İktisadi Ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi	Çetin, G.	2007	31
14	Çocuklar İçin Genel Amaçlı Sağlıkla İlgili Yaşam Kalitesi Ölçeği (Kid-KINDL) Türkçe Sürümünün Psikometrik Özellikleri	Türk Psikiyatri Dergisi	Eser, E., Yüksel, H., Baydur, H., Erhart, M., Saatli, G., Özyurt, B. C., ... & Ravens-Sieberer, U.	2008	30
15	Stres Düzeylerinin Çalışanların İş Doyumu Üzerine Etkisi Celal Bayar Üniversitesi Çalışanları Üzerine Ampirik Bir Araştırma	Yönetim Ve Ekonomi: Celal Bayar Üniversitesi İktisadi Ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi	Özkaya, M. O., Yakin, V., & Ekinci, T.	2008	30

Örneğin Türk Psikiyatri Dergisi'nde farklı dönemlerde yayınlanan en yoğun atıf alan ilk otuz makale içinde altı makaleye ulaşılmıştır. Türk Psikiyatri Dergisi; SSCI, PubMed/Medline,

Psycyh-Info ve Türk Tıp Dizininde yer almaktadır. Kurum araştırmacılarının her ne kadar TR Dizininde bir makale taransa da SSCI, Scopus veya farklı diiznler tarafından da taranmasını o makalenin daha fazla atıf alabilmesi için bir artı değer olduğu unutulmamalıdır.

5. TARTIşMA

Dergipark platformu incelendiğinde Manisa Celal Bayar Üniversitesi'nin yayıncısı olduğu yedi adet dergi bulunduğu görölmektedir. Bu dergiler; CBÜ Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi, Soma Meslek Yüksekokulu Teknik Bilimler Dergisi, Manisa Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, Celal Bayar Üniversitesi Fen Bilimleri Dergisi, Yönetim ve Ekonomi Dergisi, Celal Bayar Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Dergisi ve Manisa Celal Bayar Üniversitesi Eğitim Fakóltesi Dergisi'dir. Dergileri tarandıkları dizinler bakımından değerlendirdiğimizde CBÜ Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi, Manisa Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, Celal Bayar Üniversitesi Fen Bilimleri Dergisi, Yönetim ve Ekonomi Dergisi ve Celal Bayar Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Dergisi'nin TR-Dizin tarafından tarandığı diğerlerinin ise üst düzey bir dizin tarafından taranmadığı görölmektedir. Dergilerden en kısa süredir yayında olanın bu makalenin kaleme alındığı sırada sekiz yıldır, en uzun süredir yayında olanın ise 28 yıldır yayın hayatına devam etmektedir. Dergilerin yeterince uzun süredir yayında olması ve sayı atlamadan aralıksız olarak yayın hayatına devam ediyor olması önemli bir durumdur. Ayrıca yayıncı bakımından da bir üniversite tarafından yayınlanıyor olmaları uluslararası anlamda olumlu diyebileceğimiz bir durumdur. Kurumsal bir yayıncı tarafından yayınlanan ve dahası bir üniversite tarafından yayınlanıyor olması akademik dergiler için büyük bir avantajdır. Mizanpaj, dizgi ve diğer idari işlemler de bu kurumsal yapının gücü ve etkisi görülebilmekte ve bu durum sürdürülebilirlik açısından da büyük katkılar sunmaktadır.

TR Dizin ulusal bir dizin olma özelliği ile hakemlik süreçlerini ve belli kalite kriterlerini sağlayan dergileri bir süre takip ederek değerlendirmekte ve yapılan değerlendirmeler neticesinde ise dergileri dizine kabul etmektedir. TR Dizin, çoğu zaman atıf, etki değeri ve uluslararası tanınırlıktan çok idari süreçlerin yürütülmesindeki kalite ve etik ilkelere riayet konusuna odaklanmıştır denilebilir. Günün gerekleri bu durumu doğurmuş olabileceği aşıkardır. Özellikle yağmacı ve değerlendirme süreçlerini sağlıklı yürütmeyen dergiler nedeni ile TR Dizin ciddi bir denetim de yapmaktadır. Yayınlanan ve reddedilen makaleler için süreç raporu ve hakem raporlarını isteyen bir dizindir. Üst düzey birçok dizin dahi bu raporları istememektedir. Öte yandan bahsettiğimiz üzere TR Dizin için atıf ve etki değeri gibi kriterler

halihazırda değerlendirmede ön planda tutulmamaktadır. İleride bu dizinin de atıf sayısı, atıf kalitesi, uluslararası yazar, hakem, kurul çeşitliliği, etki faktörü vb. konuları da değerlendirmeye alarak uluslararası kaliteli bir dizine evrilmesi gerektiğini değerlendirmekteyiz.

Ayrıca DergiPark sistemi içinde barındırdığı pek çok dergi ile muazzam bir platform olarak karşımıza çıkmaktadır. Dolayısı ile bölgesel işbirliği, uluslararası akademik işbirliği için Türkiye’den araştırmacılar için muazzam ve ücretsiz bir yayın platformu bulunmaktadır. Bilimsel işbirliğine dönük, editör kurullarına davet, ortak dergi sahipliği, ortak editör kurulları, ortak alan çalışmalar ve bölgesel kalkınma misyonlu bu yayın faaliyetleri güçlendirilebilir.

TR Dizin yayınlarda görülen önemli noktalardan birisi; Millî Eğitim Bakanlığı (f:59.819), Sağlık Bakanlığı (f:49.172), Yabancı Kurumların (f:43.716), Türkiye’deki bazı yükseköğretim kurumlarının önünde olmasıdır. Bu oldukça ilginç bir durumdur. Bunun nedeni sorgulanması gereken bir husustur. İlgili kurumların bilime katkısı tartışılmaz takdir edilmesi gereken bir husustur. Fakat yükseköğretim kurumlarının önüne geçmesinin nedenselliği farklı çalışmaların konusu olabilecek niteliktedir.

Kurumun sosyal bilimler alanındaki yayın varlıkları özellikle Scopus ve WoS üzerinde diğer alanlara göre az olduğu görülmüştür. Bilimsel alanların yöntemsel farklılıklarının yanı sıra, fen, mühendislik ve tıp alanlarında WoS ve Scopus üzerinde bulunan bilimsel varlıkların fazlalığının nedeni olarak, üniversitelerin ve üniversiteler arası kurulun koymuş olduğu atama ölçütlerinin etkili olduğu ifade edilebilir. Ayrıca fen, mühendislik ve tıp alanında yayın yapan WoS ve Scopus üzerindeki dergilerin sayısının, sosyal bilimler alanındaki dergilere göre fazla olması, çalışmaların yayınlanma aşamasında değerlendirilecek seçenek sayısını düşüren bir olgu olarak değerlendirilmektedir. Ordorika ve Lloyd (2015)’ın da belirttiği gibi sıralama sistemlerinde WoS ve Scopus platformlarında yer alan yayınlar kurumlara akranlarına göre ön sıraya taşımaktadır. Ayrıca bu sistemler içinde sadece yayın sayısı olarak değil, atıf sayısı olarak da yer almaları önem arz etmektedir. Dolayısı ile buralarda kurumun doğru stratejiler yürütmesi, bilimsel üretkenliği ve makale sayısını artırması, ulusal ve uluslararası sıralama sistemlerinde kurumu ön sıralara getirecektir.

Yapılan Türkiye analizlerinde, sosyal bilimler ve sanat-kültür alanındaki çalışmalarda Türkiye adresli çalışmalarda önemli bir eksiklik görülmüştür. Küresel olarak ilgili literatürde WoS doküman varlığı konusunda bir problem olduğu berlirgin bir gerçektir. Bu gerçeklik

içinde dergi faaliyetleri, kongre etkinliklerinin azlığı örnek verilebilir. Fakat, sosyal bilimler alanında (SSCI) ve sanat-kültür alanları (AHCI) başta olmak üzere daha stratejik gidilmesinde fayda görülmektedir. Bu öneri tüm üniversitelerimiz için geçerlidir. Aslında bu durum küresel bir problemdir. Türkiye ve diğer ülkeler için bilimsel üretkenlikte kısıt gibi görünen alan doğru yaklaşımla fırsata dönüştürülebilir. Erdem (2005), yükseköğretim kurumlarının eksiklerini gidermeye ve Türk bilim tarihine katkı sağlayan çalışmaların her açıdan desteklenmesinin önemli olduğunu ifade etmiştir. Ayrıca, devletler tarafından sektörün büyümesi ve genç nüfus dinamiklerinden daha fazla faydalanabilmesi adına pek çok adım atılmaktadır. Türkiye gibi gelişmekte olan ve genç nüfusa sahip ülkeler için yazılım sektörü dahil pek çok alanda önemli fırsatlara sahiptir (Damar, 2022a). Dolayısıyla yıllar içindeki değişim ve araştırma alanlarındaki üretkenlik dönümü, tutarlı ve planlanması, eylemlerin ortaya konulması, eylemlerin çıktılarını ulusal bilim stratejisine paralel olarak takip edilmeli, izlenmelidir.

Türkiye adresli uluslararası bilimsel yayın evi konusunda önemli bir girişime yapılan analizler sonucunda erişilmemiştir. Bu tür girişimlerin önünün açılmasında oldukça fayda görülmektedir. Bu noktanın önemini daha iyi ortaya koyabilmek için Hollanda çok iyi bir örnek olarak gösterilebilir. Hollanda’da üniversiteler ülkelerindeki üniversitelerin ve araştırmacıların uluslararası imajı ve tanınırlığı için açık erişim dokümanları konusunda özel stratejiler yürütmektedir. Bu da ülkeye ait kurum ve araştırmacıların atıf sayısında önemli bir artış sağlamakta, aynı zamanda araştırmacı, kurum ve ülke itibarına olumlu katkı sunmaktadır. Örneğin tüm yıllarda Hollanda’ya ait WoS üzerinde bulunan doküman sayısı 1.519.652’dir. Fakat bu dokümanların 829.149’ü yani yarısından fazlası 2010 ve sonrasında üretilmiştir. Ayrıca, bu dokümanların All Open Access erişimde 443.299 doküman (53,46%), Gold erişimde 123.175 doküman (14,85%), Gold-Hybrid 113.343 doküman (13,67%), Free to Read 80.913 doküman (9,75%) olduğu görülmektedir. Bu sayılar Hollanda adresli yayınların yarıdan fazlasının açık erişim konusunda önemli bir paya sahip olduğu görülmüştür. Türkiye’de yukarıda da açıklandığı üzere beş dokümandan birinin açık erişim ve benzer erişim olanaklarına sahip olduğu görülmüştür. Dolayısıyla bu tür stratejiler uluslararası yayıncılık konusunda Türkiye’deki araştırmacılara önemli bir fırsat sağlayabilecek, Ortadoğu ve Balkanlardaki ülkeler ile bilimsel işbirliğinin artırılması yönünde de önemli bir etki ve etkileşim hattı doğuracağı ifade edilebilir.

Örneğin ülkeler arasındaki işbirliği incelendiğinde İran ve Türkiye’nin iki büyük bölgesel güç ve iki komşu ülkesi olmasına rağmen yeteri kadar işbirliği yapmadığı görülmektedir. Aynı durum Yunanistan, Bulgaristan ve diğer komşu ülkeler ile de vardır. Hatta

Türk Dünyası ile de yoğun bir bilimse işbirliğine rastlanmamıştır. Gerek Türkiye için gerekse Celal Bayar Üniversitesi için en fazla işbirliğinde bulunan ülkeler, Amerika Birleşik Devletleri, Almanya ve İngiltere şeklindedir. Hatta genel olarak ilk onda Avrupa ülkeleri yer almıştır. Damar (2022b)' çalışmasında da bu durum benzerlik göstermiştir. İki ülke arasındaki işbirliği gelişmeye açık bir alandır. İki ülkenin bilimsel üretiminin ve küresel literatüre katkı alanlarının farklı olması, işbirliği, bilimsel üretkenlik ve bilgi alışverişi için önemli bir potansiyelin varlığını da göstermektedir. Araştırmacıya göre, özellikle komşu ülkeler ile komşuluk mantığı gereği ikili işbirliği doğal bir sonuçtur. Kamu kurumlarının ve politika yapıcılarının desteğiyle, komşu ülkelerdeki araştırmacılar ticari ve bölgesel alanlarda ikili işbirlikleri genişletebilir. Skolnikoff (1993), dünya çapındaki entelektüel ilerlemelerin yerel olarak sürdürülmesi gerektiğini ve hükümetlerin bunu başarmak için bilim ve teknoloji politikaları benimsemesi gerektiğini belirtmiştir. Politik yöntemler ve sonuçta ortaya çıkan özel finansman, incelenen ağdaki bağlantılar üzerinde önemli bir etkiye sahip olabilir. Dolayısı ile bu noktada daha dışa dönük ve daha entegre kurumların inşa edilmesinde, bu stratejilere özel önem verilmesinde fayda vardır.

Üretkenliğin olduğu yerlerde performans ve bu performansın yönetim gereksinimi olabilmektedir. Dolayısı ile bilimsel üretkenliğin izlenebilmesi için yükseköğretim kurumlarında bilimsel üretkenliğin izlenmesi oldukça önem taşımaktadır. Ayrıca şunu vurgulamakta da fayda vardır. Yükseköğretim yönetmeliğinde personel daire başkanlığı şeklinde yapılan personel yapısının ivedi şekilde değiştirilmesi pek çok farklı literatürde özellikleri ve yapısal farklılığı tartışılan bu özel kurumun parçası olan insan kaynağının daha nitelikli yönetilmesi, bu yeni yapının daha özellikli ve insan kaynakları daire başkanlığı şeklinde yapılanmasında fayda görülmektedir.

Başbuğ ve Ünsal (2012), organizasyonlarda, organizasyon paydaşlarını ilgilendiren kararların bir takım performans değerlendirme aktiviteleri sonucunda alındığını ve bu aktivitelerin bireysel gelişimi desteklediğini ifade etmişlerdir. Örneğin, Erciyes Üniversitesi akademik kadrosunun daha nitelikli bir ekipten oluşturabilmek için, öğretim üyesi kadrosuna ilk kez atanacaklar için QS veya ARWU sıralamalarında ilk beş yüze giren bir üniversitede doktora yapan araştırmacılar için özel bir ölçüt armadığını ifade etmiştir (Erciyes Üniversitesi, 2017). Hacettepe Üniversitesi bu noktada, öğretim üyeliğine atama ve yükseltme kriterlerinde toplam puan hesaplanırken yurt dışında en az bir ay süreli bilimsel etkinlikte bulunma koşulunu koymuş ve bunu dikkate almıştır. Ayrıca, yurt dışı akademik çalışmanın gidilen tarihte Times Higher Education (THE) sıralamasında ya da Academic Ranking of World Universities

(ARWU) sıralamasına ilk iki yüze giren bir üniversitede yapılması gerektiğini ifade etmiştir (Damar vd., 2021). Belirtilen stratejiler gerek WoS varlıklarında kurumların dolaylı yönden daha fazla yayın üretmesine katkı sunacak eylemlerdir. Çünkü kuruma yükseköğretim kurumlarının misyonuna uygun, nitelikli araştırmacı ve akademisyenlerin alınması bu sayede gerçekleştirilecek, onların çıktısı uluslararası meslektaşları ile yarışır düzeyde olacaktır.

Günümüzde iş zekası teknolojisi çeşitli sistemlerden beslenmekte ve operasyonel, taktik ve stratejik seviyelerde çeşitli karar seviyelerinde kullanılabilir. Çok önemli ve gerekli bir dijital araçtır (Damar, 2021). Miller (2011), sürekli artan veri miktarı karşısında, belirli bir ağ üzerinde verilerin görüntülenmesi ve anlaşılmasının zor olabileceğini, ancak bilgi teknolojisi uzmanlarının çeşitli araçlar ve metodolojiler oluşturduğunu belirtmiştir (Miller, 2011). Zeng vd. (2011), iş zekası, doğru zamanda doğru bilgiyi doğru formatta toplama sürecidir. Araştırmalar incelendiğinde, yükseköğretim kurumlarında başarılı ve uzun vadeli bir bilgi sistemi için iş zekasının gerekliliğini gösteren çok sayıda çalışma bulunmaktadır (Guster & Brown, 2012; Scholtz vd., 2018). Ayrıca, akademik kütüphane prosedürlerinde işletme bilgilerinin uygulanmasına ilişkin çeşitli araştırmalar bulunmuştur (Hamad vd., 2021; Cox & Jantti, 2012). Çeşitli süreçleri analiz eden bu araştırmalar yapılmasına rağmen yeterli görülmemektedir.

6. SONUÇ VE ÖNERİLER

Çalışma MCBÜ tarafından desteklenen 2022-090 numaralı bilimsel araştırma projesinin çıktılarında biridir. Çalışmada, Türkiye’de üretilen çalışmalar TR Dizin üzerinden değerlendirmeye alınmıştır. Makro düzeyde MCBÜ’nin diğer kurumlar ile kıyaslanarak konumunun görülmesi sağlanmıştır. Ardından mikro düzeyde MCBÜ’nin TR Dizindeki bilimsel üretkenliğine odaklanılarak genel bir değerlendirme sunulmuş, TR Dizin verileri üzerinde geliştirilen özgün iş zekası uygulaması desteğiyle kurumun bilimsel varlığının görselleştirilmesi sağlanmış ve sonraki çalışmalar için farklı bir yaklaşım ve esin kaynağı oluşturmuştur. Tüm bulgular değerlendirildiğinde, kurumun bilimsel üretkenliğinin akademisyen sayısına göre görece olarak düşük olduğu görülmüştür. Kurum kural koyucularının yapılan analiz sonuçlarının farkına varması ve daha iyisi için politika üretmeleri ve gerekli stratejileri belirleyerek, stratejik planları kapsamına almaları önerilmektedir.

Ülkemizde her bölgenin kendine özgü dinamikleri ve özellikleri mevcuttur. Hakkari, Iğdır, Tunceli, Şırnak, Gaziantep, gibi şehirlerimiz aslında bölgesel kalkınma ve uluslararası

ilişkilerin komşu devletler ile artması için önemli bir jeostratejik pozisyona sahiptir. İlgili şehirlerdeki kurumlarımızın DergiPark üzerindeki yayıncılık faaliyetlerini iyileştirmeleri, TR Dizin’de taranan dergilerini artırmaları, hatta bu dergilerin yayın faaliyetlerine destek olmaları olumlu etki oluşturabilir. Ayrıca, uluslararası işbirliğini artırabilmek için Suriye, Irak, İran, Azerbaycan ve Gürcistan gibi ülkelerin desteğinden özellikle Güney ve Doğu komşularımızdaki üniversitelerin desteğinden faydalanabilir. Özel bir davet yazısı ile bu kurumlarla iletişime geçilebilir, dönemsel düzenlenen kongreler ve çalıştaylarla uluslararası entegrasyon için destek faaliyetleri gerçekleştirilebilir. Bu durum aslında diğer bölgelerimiz için de geçerlidir.

Yanlış yazılan kurum isimleri geçmişte olduğu gibi bu çalışmada da karşılaşılan kronik bir hatadır. Uzaktan bakıldığında, minör bir hata olarak görülse ve anlaşılabilirliği açısından bir sorun yaratmasa da özellikle bibliyometrik çalışmalar, sıralama sistemleri ve bu verilerle yapılan diğer analizlerde sapmalar oluşturmaktadır. Kurum bilgisinin girilmediği çalışma sayısı da oldukça fazladır. Dolayısıyla bu noktada kurumların daha dikkat etmeleri, yönergelerle yayın üretkenliğindeki bu karmaşayı sonlandırıcı eylemleri devreye almaları önerilmektedir. Hatta doğrudan Yükseköğretim Kurulu (YÖK) tarafından hazırlanarak üniversitelere dağıtılacak bir yönerge ulusal ölçekte standart bir yapı sağlanmış olacaktır. Bu yönergenin DergiPark’ta veya farklı sistemlerde birden fazla hesap barındırmaktan, kongre, çalıştay veya dergi yayınlarındaki isimlere kadar pek çok farklı başlıkta, akademik faaliyetleri kapsayıcı ve iyi düşünülmüş bir yapıda olması gerekmektedir. Bu faaliyetin hem ulusal hem de uluslararası sıralama sistemlerinde kurumlarımızın ve ülkemizin daha ön sıralarda yer almasını destekleyici bir faaliyet olduğu da gözden kaçırılmamalıdır.

Geliştirilen model ve üretilen parametrik raporlar aracılığıyla, araştırmacı yayın performansı, yayın niteliği, farklı kurumlardaki araştırmacılar ile ortak çalışabilme durumu, atıf durumları, araştırmacıların yayın konusunda alan veya konu bazlı dergi tercihleri gibi pek çok farklı bilgi elde edilebilmektedir. Bu sayede kurumun etkili olduğu çalışma alanları izlenebilir hale gelirken, aynı zamanda araştırma stratejilerinin hayata geçme durumu da değerlendirilebilmektedir.

İş zekası gibi teknolojik uygulamalarla harmanlanarak oluşturulan bibliyometri konularında yapılan çalışmalar yaygın olarak, belirli alandaki konuların taranması, belirli bir üniversitenin veya belirli disiplindeki akademisyenlerin yayın performanslarının modüler ve platformlara özel analizler ile ortaya koymaktadır. Bu açıdan çalışma barındırdığı yöntemsel

zenginlik, güncel bir teknolojinin kullanılması gerekse maliyet etkin sunduğu çözüm ile bilimsel üretkenlik izleme için kullanışlı bir çözüm sunmaktadır.

TR Dizin üzerindeki bilimsel varlığın daha iyi hale gelebilmesi ve DergiPark üzerindeki yayın faaliyetlerinin daha iyi hale gelebilmesi olmak üzere iki farklı başlıkta öneriler sunulmuştur.

6.1. TR Dizin ve Dergi Park Üzerinde Bilimsel Üretkenlik İçin Öneriler

Dizin üzerinde rastlanılan ilginç noktlardan birisi İstanbul Teknik Üniversitesi (f:5.832), Orta Doğu Teknik Üniversitesi (f:4.731), İhsan Doğramacı Bilkent Üniversitesi (f:1.249), Boğaziçi Üniversitesi (f:1.235), Koç Üniversitesi (f:1.044), Özyeğin Üniversitesi (f:288) gibi üniversitelerin TR Dizin dergilerde taranan yayınlarda üretkenliğinin az olmasıdır. Uluslararası literatür kadar ulusal literatür de önemlidir. Özellikle uluslararası takip ve katkı konusunda bu kurumlar kendilerini ispatlamışlardır. Bu kurumların, Türkçe literatürde özellikle yeni ve güncel konuların doğru bir şekilde Türkçe literatüre yansıtılması konusunda daha fazla katkıda bulunmaları önerilebilir.

Kurumda en üretken ilk on araştırmacı yoğunluk sırasına göre; Ahmet Özbilgin (f:51), Beril Özbakkaloğlu (f:49), Ömer Aydemir (f:49), Ömer Aydemir (f:48), Pınar Çelik (f:46), Arzu Yorgancıoğlu (f:39), Emin Kurt (f:38), Hasan Yüksel (f:38), Süheyla Sürücüoğlu (f:37), İbrahim Çavuş (f:34), şeklindedir. İlerleyen çalışmalar veya bir sonraki çalışmada ilgili araştırmacıların fakülte veya program bilgileri ile daha bütünleşik bir üretkenlik dokusu ortaya konulabilir. Bilindiği üzere her birim veya fakülte kendi yayın dinamiklerine sahiptir. Bazı alanlarda dergi sayısı az iken bazı dergilerde çok miktarda dergi bulunabilir. Bazı alanlarda çeşitli yükseltme kriterlerinde daha fazla veya daha üst kriterlerdeki dergilerde yayın üretkenliği talep edilirken, bazı disiplinlerde bu durum daha geride kalmaktadır.

TR Dizin üzerinde Türkiye’de en üretken ilk beş yüksek öğretim kurumu sırasıyla; Ankara Üniversitesi (f:23.439), İstanbul Üniversitesi (f:19.720), Gazi Üniversitesi (f:17.314), Hacettepe Üniversitesi (f:16.718), Ege Üniversitesi (f:14.857), şeklindedir. MCBÜ ilgili tabloda 5.310 çalışma ile 34.sırada yer almaktadır. Yükseköğretim kurumları içinde pek çok üniversitenin gerisinde kalmaktadır. Burada kurumun durumu karşımıza iyileştirmeye açık alan olarak karşımıza çıkmıştır. Kurumun iç dinamikleri bu konuda daha kapsamlı ele alınarak öneriler bölümünde değerlendirilecektir.

Bazı kamu kurumlarının üniversitelerden daha fazla yayın yapması da TR Dizin yayınlarının Türkiye genel dokusu üzerine rastlanılan bir diğer ilginç bulgudur. Kurumlar sırasıyla; Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı (f:274), Başbakanlık (f:262), Yargıtay (f:253), Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası (f:231), Sosyal Güvenlik Kurumu (f:205), Sosyal Güvenlik Kurumu (f:205), Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı (f:186), Gümrük ve Ticaret Bakanlığı (f:172), TBMM (161), Kalkınma Bakanlığı (f:154), Türkiye Atom Enerjisi Kurumu (f:139), şeklindedir. Elbette kamu kurumları ile entegre çalışabilmek önemli ve değerli bir bilimsel çıktıdır.

MCBÜ'nin sırasıyla en çok Milli Eğitim Bakanlığı, Ege Üniversitesi, Sağlık Bakanlığı ve Dokuz Eylül Üniversitesi ile işbirliğinde olduğu görülmektedir. Kurumun en yoğun yayın yaptığı dergiler arasında kurum dergileri ve Türkiye adresli uluslararası indeksli dergilerin olduğu görülmüştür. Bu noktada kurumun hem dergi kalitesini artırıcı eylemleri yürütmesi hem de uluslararası yayınlarında farklı ülkelerdeki dergileri seçmesi önerilmektedir.

MCBÜ'ndeki araştırmacılar işbirliği ülkelere göre değerlendirildiğinde ise en yoğun işbirliği yaptığı ülkeler sırasıyla; Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti, Kırgızistan, Amerika Birleşik Devletleri, Bosna-Hersek, İngiltere olduğu görülmüştür. Yukarıda bulgulara incelenebileceği üzere MCBÜ'nin TR Dizin üzerindeki varlıklarında kurum için uluslararası işbirliği iyileştirmeye açık alan olarak karşımıza çıkmaktadır. Özellikle Türk Dünyası ve bölgesel işbirlikleri ile kurum TR Dizin üzerindeki uluslararası işbirliklerini artırabilir. Öneri olarak kurumun kendi fonları ile uluslararası işbirliği çağrılarına destek olması, bu noktada kurumda katalize etki oluşturacak faaliyetlerin planlanması şekilde önerilebilir.

MCBÜ'nin WoS ve Scopus üzerinde taranan bir dergisi mevcut değildir. TR Dizin'de ise biri şahıs olmak üzere toplamda sekiz dergisi mevcuttur. Yapılan ilk analizler ışığında, MCBÜ'nin TR Dizin üzerindeki dergi varlığı ve bilimsel varlığının yeterli olmadığı görülmüştür. Kurumun uluslararası yayın sayısının artırılması için kapsamlı planlamalar yapılmalı, bunlar düzenli olarak izlenmeli, bu faaliyetler için yeterli fonun ayrılması gerekmektedir. Kurumun güçlü ve zayıf olduğu yanları tespit edilmeli, bölgenin ihtiyaçları da gözetilerek bilimsel alt yapı, laboratuvarlar, ek özel cihazlar, yurtdışından veya başka üniversitelerden araştırmacı takviyesi gibi desteklere yönelenebilir.

6.2. TR Dizin ve Dergi Park Üzerindeki Dergilerin Daha İyi Konuma Gelebilmesi için Öneriler

Asan (2004), araştırmacıların iyi dergilerde yayın yapabilmesi için çeşitli önerilerde bulunmuş, uluslararası dergilerin editörlerinin, danışma kurulu üyelerinin ve hakemlerin, bazı genel noktalara çok dikkat ettiklerini ifade etmiş ve bunları şu şekilde ifade etmiştir. Ayrıca, çalışmanın yapılma gerekçesi nedir ve çalışma alanda hangi boşluğu doldurmaktadır, çalışmanın yapıldığı alanda, daha önce yapılan çalışmaların içinde bu çalışmanın yeri ve bilime katkısı nedir, metodolojinin uluslararası geçerliliği var mı ve çalışma sonuçlarının anlamı ve önemi nedir, daha önce yapılanlardan ne gibi farklılık taşımakta? gibi sorulara ilişkin yanıtların bulunması; kullanılan literatürün niteliği ve literatüre erişimi ve son olarak çalışmanın dili ve anlaşılabilirliğinin, iyi bir uluslararası dergi için aranan nitelikler olduğunu belirtmiştir.

MCBÜ dergilerinin TR-Dizin tarafından ortaya koyulan kriterlere uyarak belli bir standardı yakaladığı söylenebilir. Öte yandan WoS dizinleri ve Scopus gibi uluslararası indekslerde taranan dergisinin henüz olmadığı bilinmektedir. WoS tarafından ilk aşama olarak Emerging Sources Citation Index – Clarivate (ESCI) indeksine kriterleri sağlayan dergilerin başvuru yapması sağlanabilir. ESCI indeksi için belirlenmiş bazı kriterler bulunmaktadır (Clarivate, 2022). ESCI indeksi için bu kriterleri yerine doğru şekilde getirmek ile indekse kabul edilmek mümkün olabilmektedir. Clarivate bu indeksi bir giriş ve ön değerlendirme indeksi olarak belirlemiştir ve TR-Dizin'e benzer şekilde idari bazı kriterleri yerine getirilmesiyle indekste yer almak mümkün olabilmektedir. Öte yandan bu dizinde olan ve kalite şartı, etki şartı gibi bazı ek şartları yerine getiren dergiler SSCI, SCI-Expanded indekslerine alınmaktadır. Öte yandan ilgili üst indekslerde taranan ve kalite ile etki şartlarını yerine getiremeyen dergiler ise ESCI indeksine düşürülmektedir. Etki ve kalite şartı genellikle ilgili alandaki üst düzey dergilerden gelen atıflara bakılarak hesaplanmaktadır. Belli metrikler ile dergiler devamlı olarak takip edilmektedir. Etik ilkelere riayet etmeyen dergiler direk olarak dizinden çıkarılabilmektedir. Scopus indeksi ise SCI-Exp ve SSCI benzeri bir süreç yürütmekte ve idari belli şartlara ek olarak dergilerin kalite ve etki kriterlerini de yerine getirmesini beklemektedir.

Tüm bu bilgiler ışığında MCBÜ akademik dergilerinin ilgili üst düzey indekslerde taranması için bazı yapısal ve idari değişiklikler yapması yerinde olacaktır. Bunları kısaca aşağıdaki şekilde sıralayabiliriz.

- Dergilerin adlarının çok uzun olduğu ve genelde üniversite ismi ve alan veya birim adı şeklinde verildiği görülmektedir. Bu isimler yerine alana özgü, çarpıcı, güncel, popüler, ilgi uyandırıcı isimler seçilmesi önerilebilir.

- Dergilerin geniş bir alana hitap etmesi makale bulma ve daha geniş kitlelere hitap etmesi açısından olumlu görünse de üst düzey indekslerde bu alanlarda çok kaliteli dergiler olduğundan dolayı bu durum ilgili indekse kabul ihtimalini büyük ölçüde düşürmektedir. Bu nedenle dergilerin kapsamlarının da daraltılması yerinde olacaktır.

- Uluslararası indeksler, yazar, hakem ve editör kurulunun coğrafi olarak çeşitliliğini önemsemektedir. Uluslararası bir indekste taranan derginin yayınladığı yayınlardaki araştırmacı dokusunun yoğun olarak ulusal olması çok tercih edilmemektedir. Bu nedenle öncelikle aktif görev alan uluslararası editör kurulları oluşturulmalı ve bu kurullar vasıtasıyla farklı ülkelere hakemlerin görev alması sağlanmalı ve makale gönderen yazarların da farklı coğrafyalardan olmasına çalışılmalıdır.

- Editör kurullarında derginin kapsamına uygun üyelerin yer alması, mümkünse akademi veya profesyonel alandan alanın öncü kişilerinin görev alması olumlu karşılanacaktır.

- Dergiler akademik dergiler olduğundan kurullarda görev alacakların ilgili alanda doktora derecesine sahip olması yerinde olacaktır.

- Uluslararası dergi olarak yayın yapacak bir derginin bilimin bazı alanları dışında tüm dünya tarafından okunur bir dergi olması gerekir. Bu anlamda özellikle İngilizce veya alana özgü bir uluslararası dilde yayın yapması, makalelerinin bu dilde yazılması önem taşımaktadır. İlgili dizinlere giren ve Türkçe yayın yapan bazı dergiler (Bilig [<https://bilig.yesevi.edu.tr/>] , Gazi Üniversitesi Mühendislik Mimarlık Fakültesi Dergisi [<https://dergipark.org.tr/tr/pub/gazimmfd>], Amme İdaresi Dergisi [<https://ammeidaresi.hacibayram.edu.tr/>]) olduğu da bilinse de ilgili dizinlerdeki dergilerin büyük çoğunluğu İngilizce yayın yapmaktadır. Türkçe yayına devam edilecekse de en azından genişletilmiş İngilizce Özet veya mümkünse makalenin hem Türkçe hem de İngilizcesinin yayınlanması yoluna başvurulabilir.

ARAŞTIRMACILARIN KATKI ORANI BEYANI

Araştırmacıların çalışmaya katkı oranları eşittir.

DESTEK VE TEŞEKKÜR BEYANI

Bu makale Manisa Celal Bayar Üniversitesi Bilimsel Araştırma Projeleri Koordinasyon Birimi tarafından 2022-090 numaralı desteklenen projenin çıktısıdır. Bu çalışmanın gerçekleştirmesinde destek olan Manisa Celal Bayar Üniversitesi'ne teşekkür ederiz.

ÇATIŞMA BEYANI

Çalışma kapsamında herhangi bir kurum veya kişi ile çıkar çatışması bulunmamaktadır.

REFERENCES / KAYNAKLAR

- Asan, A. (2004). ISI 'nin kullandığı indeksler: SCI -Expanded, SSCI ve AHCI: Tarihsel gelişim, bugünkü durum ve etki faktörü (IF). *Orlab On-Line Mikrobiyoloji Dergisi*, 2(5),1-21.
- Asan, A. (2017). Uluslararası bilimsel dergi indeksleri, önemleri ve Türkiye kaynaklı dergilerin durumu: Bölüm 1: Bilimsel dergi indeksleri. *Acta Medica Alanya*, 1(1), 33-42.
- Asan, A., Sezgin, M., & Giray, G. (2020). Web of Science veritabanı kapsamındaki dergilerde Türkiye adresli tam makalelerin analizi: 1900-2019. *Social Sciences*, 15(4), 1-15.
- Bar-Ilan, J. (2008). Informetrics at the beginning of the 21st century-a review. *Journal of Informetrics*, 2(1), 1-52.
- Başbuğ, G., & Ünsal, P. (2012). Kurulacak bir performans değerlendirme sistemi hakkında akademik personelin görüşleri. *Psikoloji Çalışmaları*, 29, 1-24.
- Boyer, E. L. (1990). *Scholarship reconsidered: Priorities of the professoriate*. Princeton, JN: Carnegie Foundation for the Advancement of Teaching.
- Chen, K., Zhang, Y., & Fu, X. (2019). International research collaboration: An emerging domain of innovation studies? *Research Policy*, 48(1), 149-168. <https://doi.org/10.1016/j.respol.2018.08.005>
- Clarivate. (2022). Web of Science journal evaluation process and selection criteria. Erişim tarihi: 02.02.2023, <https://clarivate.com/products/scientific-and-academic-research/research-discovery-and-workflow-solutions/web-of-science/core-collection/editorial-selection-process/editorial-selection-process/>
- Cox, B. L., & Jantti, M. (2012). Capturing business intelligence required for targeted marketing, demonstrating value, and driving process improvement. *Library & Information Science Research*, 34(4), 308-316. <http://dx.doi.org/10.1016/j.lisr.2012.06.002>
- Damar, H. T., Bilik, O., Ozdagoglu, G., Ozdagoglu, A. & Damar, M. (2018). Evaluating the nursing academicians in Turkey in the scope of Web of Science: Scientometrics of original articles. *Scientometrics*, 115(1), 539-562.
- Damar, M. (2021). Endüstri 4.0 çağında yükseköğretim kurumları için tedarik zinciri yönetiminde bir iş zekası karar destek sistemi uygulaması. *İzmir Sosyal Bilimler Dergisi*, 3(2), 144-158. <https://doi.org/10.47899/ijss.20213204>
- Damar, M. (2022a). Yazılım sektörünün iki lider ülkesi Hindistan ve İrlanda, gelişmekte olan ülkeler için öneriler. *Ege Eğitim Teknolojileri Dergisi*, 6(1), 29-52.

- Damar, M. (2022b). How do Iranian and Turkish researchers collaborate? Business intelligence based decision support tool for monitoring the scientific collaborations. *Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi (Online)*, 24(2), 684-707.
- Damar, M., Özdağoğlu, G., & Özveri, O. (2020c). Bilimsel üretkenlik bağlamında dünya sıralama sistemleri ve Türkiye'deki üniversitelerin mevcut durumu. *Üniversite Araştırmaları Dergisi*, 3(3), 107-123.
- Damar, M., Özdağoğlu, G., & Özveri, O. (2021). Türkiye'de yükseköğretim kurumlarının bilimsel üretkenliğinin izlenmesi: Mevcut durum analizi ve öneriler. *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi*, 11(1), 35-48.
- Damar, M., Özdağoğlu, G., & Saso, L. (2022). Designing a business intelligence-based monitoring platform for evaluating research collaborations within university networks: The case of UNICA. *Information Research*, 27(4), paper 943. <http://InformationR.net/ir/27-4/paper943.html>
- Daniel, B. (2015). Big Data and analytics in higher education: Opportunities and challenges. *British Journal of Educational Technology*, 46(5), 904-920. <https://doi.org/10.1111/bjet.12230>
- Dergipark. (2022). *Dergipark akademik. Dergipark web sitesi*. Erişim tarihi: 02.02.2023, <https://dergipark.org.tr>
- Derntl, M. (2009). *Basics of research paper writing and publishing*. Unpublished manuscript. September 2009, Faculty of Computer Science, University of Vienna.
- Dunning, J. (2000). *Regions, globalisation & the knowledge-based economy*. Oxford: Oxford University Press.
- Erciyes Üniversitesi. (2017). *Erciyes Üniversitesi. Akademik yükseltme ve atama ölçütleri*. Erişim tarihi: 02/02/2023, <https://tinyurl.com/yd7a4ch4>
- Erdem, A. R. (2005). Üniversitelerimizin bilim tarihimizdeki yeri. *Bilim, Eğitim ve Düşünce Dergisi*, 5(1), 1-11.
- Gevers, W. (2006). Introduction and background. Report on a strategic approach to research publishing in South Africa. Pretoria: Academy of Science of South Africa.
- Guster, D., & Brown, C. G. (2012). The application of business intelligence to higher education: Technical and managerial perspectives. *Journal of Information Technology Management*, 23(2), 42-62.
- Hamad, F., Al-Aamr, R., Jabbar, S. A., & Fakhuri, H. (2021). Business intelligence in academic libraries in Jordan: Opportunities and challenges. *IFLA journal*, 47(1), 37-50. <https://doi.org/10.1177/0340035220931882>
- Hamurcu, M., & Eren, T. (2017). Science citation index (SCI) kapsamında dergi seçimi için analitik ağ süreci yönteminin kullanılması. *Harran Üniversitesi Mühendislik Dergisi*, 2(2), 54-70.
- Leydesdorff, L., & Wagner, C. S. (2008). International collaboration in science and the formation of a core group. *Journal of Informetrics*, 2(4), 317-325. <https://doi.org/10.1016/j.joi.2008.07.003>
- Mabe, M. (2003). The growth and number of journals. *Serials*, 16(2), 191-198.
- McBurney, M. K., & Novak, P. L. (2002). What is bibliometrics and why should you care? In *Proceedings, IEEE international professional communication conference* (pp.108-114). 20-20 September 2002, Portland, OR, USA. <https://doi.org/10.1109/IPCC.2002.1049094>
- Miller, G. (2011). Social scientists wade into the Tweet stream. *Science*, 333(2011), 1814-1815. <https://doi.org/10.1126/science.333.6051.1814>
- Murray, R. S., & Moore, S. (2006). *The handbook of academic writing: A fresh approach*. Maidenhead: Open University Press.
- Ordorika, I., & Lloyd, M. (2015). International rankings and the contest for University Hegemony. *Journal of Education Policy*, 30(3), 385-405.

Rodríguez-Rojas, A., Ospina, A. A., Rodríguez-Vélez, P., & Arana-Florez, R. (2019). ¿ What is the new about food packaging material? A bibliometric review during 1996-2016. *Trends in Food Science & Technology*, 85, 252-261.

Schmidt, J. (2007). Knowledge politics of interdisciplinarity. Specifying the type of interdisciplinarity in the NSF's NBIC scenario. *Innovation: The European Journal of Social Science Research*, 20(4), 313-328. <https://doi.org/10.1080/13511610701760721>

Scholtz, B., Calitz, A., & Haupt, R. (2018). A business intelligence framework for sustainability information management in higher education. *International Journal of Sustainability in Higher Education*, 19(2), 266-290. <https://doi.org/10.1108/IJSHE-06-2016-0118>

Skolnikoff, E. B. (1993). *The elusive transformation: Science, technology and the evolution of international politics*. Princeton, NJ: Princeton University Press.

TR Dizin. (2022). *ULAKBİM TR Dizin hakkında*. Erişim tarihi: 02.02.2023, <https://trdizin.gov.tr/>

ULAKBİM. (2022). *Ulusal Akademik Ağ ve Bilgi Merkezi (ULAKBİM)*. Erişim tarihi: 02.02.2023, <https://ulakbim.tubitak.gov.tr/>

Williamson, B. (2016). Digital education governance: Data visualization, predictive analytics, and 'real-time' policy instruments. *Journal of Education Policy*, 31(2), 123-141. <https://doi.org/10.1080/02680939.2015.1035758>

Zeng, D., Chen, H., Castillo-Chavez, C. Lynch, W. B., & Thurmond, M. (2011). *Infectious disease informatics and biosurveillance*. Boston: Springer. <https://doi.org/10.1007/978-1-4419-6892-0>